ԻԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5957 ՕԳՈՍՏՈՍ 20 / 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1905 ՇԱԲԱԹ 2 ՐԷՃԷՊ 1323 ԻԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5957

درعلیه‌ده غلطه‌ده «آره‌ولك» غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամաճեօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK",
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Տ. Փառէն վարդապետ շատ չէր մեկնած Սղերդէն՝ Կիլիկիոյ կաթողիկոսական թեմերուն մէջ պաշտօնավարելու համար, եւ ահա գանգատ գանգատի վրայ կը հասնի իր նախկին թեմականներէն, տեղւոյն վարժարաններուն յոռի վիճակին պատճառաւ։ Մօտաւորապէս ինը տարի մը կար որ Տ. Փառէն վարդապետ կը պաշտօնավարէր Սղերդի մէջ, եւ մենք, ամբողջ այդ ժամանակամիջոցին մէջ, երբեք գանգատ մը չէինք լսած թեմականներէն՝ վիճակային-կրթական գործերու մասին, ինչ որ հազուադէպ իրողութիւն մը կրնայ նկատուիլ։ Տ. Փառէն վարդապետ,—պարկեշտ եւ աշխատասէր եկեղեցական մը,—տիպար հովիւ մը եղաւ այնտեղ, մասնաւորաբար ուժ տալով տեղւոյն վարժարաններուն, որոնք կրցին անհամեմատ կերպով բարեկարգ դառնալ մայրենի լեզուին ընդհանրապէս անծանօթ այդ թեմին մէջ։ Եւ ամբողջ այդ ինը տարուան ընթացքին, ա՛յն աստիճան սիրաշահող եւ գործունեայ ընթացք մը ցոյց տուաւ որ ո՛չ կուսակցական խնդիրներ ծագեցան իր շուրջը, ոչ հակառակորդներ ունեցաւ, ոչ իսկ քննադատողներ։ Ի՛նչ թղթակցութիւն որ թերթերուն կը հասնէր Սղերդէն, միայն գովեստ կը պարունակէր իրեն համար, գովեստ մը որ անտեղի չէր, որ զուր տեղը չէր վաստկուած։

Այսօր, սակայն, Տ. Փառէն վարդապետ մեկնած է, եւ Սղերդցիք բնաւ գոհ չեն իրենց արդի անհովիւ վիճակէն։ Քանի մը թղթակցութիւններ, որոնք հրատարակուեցան տեղական թերթերու մէջ, գանգատ կը յայտնեն թէ շնորհքով Առաջնորդ մը չգտնուելուն պատճառաւ, վարժարանները փակուած են երկար ատեն, եւ թէ քանի՛ տեւէ [illegible] անհովիւ մնալ, այնքան յոռի, այնքան վատթար վիճակ մը պիտի ունենան իրենց կրթական գործերը։

Տարբեր տեղերէն մը ակնկալելը անմտութիւն պիտի ըլլար արդէն։ Մենք ուրիշ անգամ, նոյն այս սիւնակներուն մէջ շեշտեցինք թէ որչա՛փ սխալ ընթացք մըն է թափուր Վիճակի մը Առաջնորդ ճարելու համար ուրիշ Վիճակ մը անհովիւ թողուլը։ Այս տեսակ կարգադրութիւն մը, պարզ է որ միայն վնաս կը պատճառէ։ Ամբողջ ինը տարի, Տ. Փառէն վարդապետ աշխատած, յոգնած եւ տառապած էր, Վիճակին մէջ կրթական գործերը կանոնաւոր ընթացքի մը մէջ դնելու եւ այդպէս ալ պահպանելու համար։ Հիմա որ հեռացած գացած է, տարուան մը, նոյն իսկ քանի մը ամիսներու անհովիւ մնալը կրնայ եղծել այդ ինը տարիներու աշխատութեան շնորհիւ առաջ եկած գեղեցիկ եւ բարի արդիւնքը։

Լաւ չէ ուրեմն որ Վիճակի մը Առաջնորդ մը տալու համար ուրիշ Վիճակներ անհովիւ թողուին։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՊԶՏԻԿ ՆՕԹԵՐ

ԱՐՀԵՍՏԻՆ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Համայնքի մը ընդհանուր զարգացման նպաստող ամենամեծ ազդակներէն մէկն է արհեստը։ Ներկայիս, արհեստական կրթութիւնը եւրոպական կարեւոր երկիրներու մէջ մեծ ուշադրութեան առարկայ դարձած ըլլալով, արհեստագիտական վարժարաններ հիմնելէ զատ, անոր կատարելագործման համար ալ բացած են մասնագիտական վարժարաններ եւ արհեստագիտական ճեմարաններ, ուր տղաք ճարտարագիտութեան, արհեստներու եւ վաճառականութեան վրայ դիւրաւ ձեռք բերել հատուկ ծանօթութիւններ ու տեղեկութիւններ։ Կառավարական հովանաւորութիւնն ալ ամէն ջանք կ'ընէ արհեստական կրթութիւնը երկրին ամէն կողմերը ընդհանրացնելու եւ զայն յառաջդիմութեան շաւիղին մէջ դնելու։ Ու արհեստը օրըստօրէ աւելի զարգացնելու համար, Արհեստից վարժարաններ բացած է երկրին ամէն կողմերը։ Դժբախտաբար մեր համայնքը անտարբեր գտնուած է այս մասին եւ չօգտուիր այդ կարեւոր հաստատութիւններէն։

Մեր նոր սերունդը դպրոցներու մէջ իր ստացած միակողմանի կրթութեան հետեւանքով, լոկ մտաւորական եւ փափուկ արհեստներու ձգտում ցոյց կուտայ, անհոգ ու անտարբեր աչքով դիտելով ձեռարուեստը։

Տղու մը որ եւ է տաղանդ մը ընդգրկել տալու համար, պէտք է կանխաւ զայն պատրաստել. սակայն մենք ո՛չ մէկ միջոց ի գործ դրած ենք արհեստը սիրելի ընծայելու համար։ Այս մասին լրագրութեան միջոցաւ հրատարակուած քանի մը գրութիւնները չեն կրցած պէտք եղած արդիւնքը առաջ բերել։ Աւելի դրական եւ աւելի ազդու միջոց մը խորհելու է, որպէս զի տղաք դպրոցէն ելլելէ յետոյ արհեստ մը հետեւին, առ հասարակ համոզուելով թէ իրենց ստացած մտաւոր զարգացման շնորհիւ, [illegible] պիտի կրնան յաջողիլ այդ ասպարէզին մէջ։ Եթէ արհեստի կարեւորութիւնը շեշտող ու անոր ընձեռած բազմակողմանի օգուտները պարզող մասնագիտական թերթ մը ունենայինք, կարծեմ թէ անիկա պիտի ունենար իր օգուտները։

Պէտք չէ արհամարհել ձեռարուեստները, միշտ մտքի առջեւ ունենալով թէ աշխարհի բոլոր մեծ գործարանատէրերը, ճարտարագործները, եւ արհեստաւորները, որոնց արտադրութիւնները հիացում կ'առթեն մեզի, գրեթէ ամէնն ալ իրենց ժամանակին վարժարաններու մէջ կամ այլուր ձեռարուեստի աշխատելով հասած են արհեստի կատարելագործութեան, իրենց անունը, յիշատակը անմահացնող արհեստական գործեր թողլով մարդկութեան։

Դժբախտաբար, մենք հասկցած չենք տակաւին թէ առանց արհեստական կրթութեան կարելի չէ յառաջանալ։

Նորահաս սերունդին կողմէ արհեստի հանդէպ ցոյց տրուած անտարբերութիւնը չպիտի հրապարակէր, եթէ անիկա [illegible] նախապաշարում մը չըլլար։

ՅՈՎՀ. Գ. ՊՈՋՄԱՃԵԱՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԾՈՎԱԽՏԻՆ ԴԷՄ

Ծովախտը բժշկական այն գաղտնիքներէն մէկն է, որուն առջեւ չէ թափանցած գիտութիւնը, լուծելու համար այդ առեղծուածը։ Գիտութիւնը միայն կրցած է սահմաններ տալ, ասպէս օրինակի համար. «Գլխու մասնաւոր պտոյտ մը՝ որ առնչութիւն ունի միջոցի զգայութեան հետ։» Մեծ բան մը չի հասկցուիր այս սահմանէն, ինչպէս նաեւ հետեւեալէն. «Ծովախտը տեսակ մը գլխու ցաւ է, որուն տեղը ճշդել անկարելի եղած է ցարդ։» Բայց եթէ բժշկութիւնները չեն գիտեր ծովախտին ի՛նչ ըլլալը, բոլոր անոնք որ շոգենաւ նստած են, գիտեն անոր էութիւնը։

Ծովախտին դէմ դարման մը գտնելը երազ մըն էր որ Փիւնիկեցիներուն ատեն ալ մտքերը կը չարչարէր, երբ անոնք դէպի Ատլանտեան ովկիանոսը կը քշէին իրենց նաւերը։ Ցաւալի է որ Փիւնիկեցիները գէթ գիւտը ընելէ յետոյ, չեն կրցած միջոց մը գտնել ծովու չարաստուածէն ազատելու։ Պիւթագորէն ի վեր ծովախտին դարմանը եւ այդ առեղծուածին լուծումը քաղաքակիրթ ազգերու ձգած են։ Իրաւ ըն՞է անլուծելի՞ է անիկա։ Կը վախցուէր որ այդպէս ըլլար, եթէ երբեք քանի մը տարիէ ի վեր Ընկերակցութիւն մը գոյութիւն չունենար ծովախտին դէմ։ Բայց դարմանի մը գիւտը շատ աւելի օգտակար պիտի ըլլար։

Գաւաթ մը շամպանիայէն սկսեալ մինչեւ քոքէնի ներարկումը եւ թթուածինի ներշնչումը՛ ամէն տեսակ դարման փորձուած է։ Դժբախտաբար, ի՛նչ դարման որ կը նպաստէ մէկուն, օգտակար չըլլար ուրիշի մը։ Կան որ քլորալով կ'օգնէին, մինչ ուրիշներ՝ անթիփիրինով։

Ծովախտէն աւելի յարափոփոխ բան չկայ. նոյն իսկ ծովը այդքան քմահաճ չէ։ Ան որ բնաւ անհանգստութիւն մը չէ զգացած ամէնէն փոթորկալից ծովերուն, [illegible] կ'ունենայ հանդարտիկ ծովու մը վրայ։ Ուրիշ մը որ շոգենաւի մը կամրջակին վրայ գտնուելու պէս սիրտը կը խառնուի, ամենաբուռն մրրիկներուն իսկ բան մը չըլլար եւ չփախեր ալ։ Գալով անոնց որ կը կարծեն թէ կարելի՞ է ծովախտէն զերծ մնալ, փոթորկալից ծովերուն վարժուելով, կը բաւէ օրինակը բերել Նելսընի, որ իսկոյն ծովէն կը բռնուէր, ամէն անգամ մը փոթորկալից եղանակին պէս։ Այսու հանդերձ Նելսըն նշանաւոր ծովակալ մը ըլլալէ չէր դադրեր։

* *

Հոս նպատակ չունիմ մէկիկ մէկիկ պարզելու այն աւելի կամ նուազ հանճարեղ դարմանները, որոնք ի գործ կը դրուէին, պայքարելու համար ծովախտին դէմ, առաջ եկած յոյսերն ու երկիւղները ամփոփելով։ Միայն նորագոյն դարմաններու վրայ պիտի խօսիմ։

Առաջին դարմանը զոր պիտի պարզեմ, Պաւթրընէն Տօքթ. Օտքտարի գիւտն է։ Այդ բժիշկին բառերովը նայելով, մագնիսացումը ո՛չ միայն լաւագոյն միջոց մըն է ծովախտին դէմ, այլեւ կանխարգել միջոց մը ծովախտի նկատմամբ։ Ամերիկա եւ Ֆրանսա կատարած իր ուղեւորութեանց մէջ, այդ եղանակաւ կրցած է հանգստաւէտ ճամբորդութիւն մը կատարել տալ տիկիններու եւ օրիորդներու։ Ուրեմն անոնք որ Լոնտոն կը ճամբորդեն, թո՛ղ հոգ տանին որ մագնիսացնող բժիշկ մը գտնուի շոգենաւին մէջ, եւ եթէ երբեք չգտնուի՝ հոն մը ճարեն։

Տօքթ. Շարբ դիտած է որ միակնեաները ծով չեն բռնուիր։ Ինչ անձեր՝ որոնք ծովախտի ենթակայ էին, իրենց աչքերէն մէկը կորսնցնելէ յետոյ ծով չբռնուեցան բնաւ։ Տօքթ. Շարբ անկէ չի հետեւցներ թէ պէտք է մարդ փորձէ իր մէկ աչքը հանել, ծովախտէ զերծ մնալու համար, այլ խորհուրդ կուտայ մէկ աչքը գոցելու կամ վրան կաթեցնելու ատրոփին։ Այն ատեն տեսողութիւնը կը խանգարուի եւ [illegible], ուստի եւ ծովախտը, Տօքթ. Շարբի բառերէն նայելով, երեւան չելլեր եւ ստամոքսն ալ հանդարտ կը մնայ։

Այս միջոցը շատ պարզ ու դիւրին է, ամէնքէն պարզ՝ ո՛րքան աչքերը գոցել ձեռքով։

Տօքթ. Ուիտմանի դարմանը աւելի դժուար է գործադրութեան մէջ։ Ծովախտի տառապողին նշանները երեւան ելածին պէս, պէտք է որովայնապար (danse de ventre) խաղալ։ Ուսերուն բարձրութեան հաւասար հաստատ յենակէտ մը կը բռնենք ուժգնօրէն, ոտքի վրայ կեցած. յետոյ ոտքերնիս [illegible] հեռու իրարմէ, կը սկսինք յառաջաղաց եւ յետադարձ շարժումներ ընել ալ մեր փորին, նախ կամաց, յետոյ աստիճանաբար արագ։ Ասոր պէտք է կցել կոնքի թաւալական շարժումներ՝ աջէն ձախ եւ ձախէն աջ։ Այս շարժումներուն նպատակն է յարատեւ մարձում մը ենթարկել որովայնին մկանունքները եւ նոյն իսկ պարունակութիւնը։ Կ'երեւայ թէ այդ ինքնամարձումը ազդեցիկ դարման մըն է, որովհետեւ մէկ քանի վայրկեանի մէջ տառապողը կ'ազատի ծովախտի կանխազգացումներէն։ Եթէ երբեք Տօքթ. Ուիտմանի մեթոդը համակրանքներ գտնէ, անդրատլանտեան շոգենաւերու կամրջակը, փոթորկալից օրերուն, տեսարան մը պիտի պարզէ ամէն անոնց որոնք ծովէն չեն բռնուիր։

* *

Տօքթ. Ուիտման խորհուրդ կուտայ շարժման մէջ դնել փորը, մինչ Տօքթ. Լըկրան ալ կը յանձնարարէ անշարժութեան մատնել զայն։ Ի՜նչ հակասութիւն. սակայն բժշկութեան մէջ ընթացիկ դրամ մըն է այդ բանը։ Ու տարիներ է որ վիճաբանութիւն կը պատճառէ ծով-բժիշկներուն։ Տօքթ. Ուիտման եւ Տօքթ. Լըկրան միեւնոյն սկզբունքէն կը մեկնին։ Ծովախտին տհաճութեանց բուն պատճառն է այն աններդաշնակութիւնը որ կայ ընդմէջ որովայնին մկանունքներուն եւ շնչառական մկանունքներուն, մասնաւորաբար առաջինն է որ կը վրդովի շոգենաւին վայրէջ շարժումէն։ Տօքթ. Ուիտման մարձման միջոցաւ կը կանոնաւորէ մկանային կծկումները. Տ. Լըկրան կը ջնջէ զանոնք՝ ճնշումով։

Որովայնը ճնշումի ենթարկել՝ ծովախտէ զերծ մնալու համար, նոր դարման չէ։ Մօնթէնյ կը խօսի անոր վրայ։ Անկէ ի վեր հնարած են գօտիներ եւ ամէն տեսակ գործիներ՝ ծովախտի դէմ գործածուելու համար։ Տօքթ. Լըկրան հաւան չըներ այս գործիներուն՝ եթէ երբեք չափի վրայ ալ շինուած ըլլան անոնք։ Ահա ի՛նչպէս պէտք է ի գործ դնել ճնշումի դարմանը։ Առէք կերպասէ կտոր մը, ըլլա՛յ բուրդ, փանէլա կամ քրէբ, 10-15 սանթիմ երկայն եւ 10 մեթր. լայն, եւ ծածկեցէք փորերնիդ. Յետոյ ճնշեցէք, երանքի ծայրէն սկսելով մինչեւ մէջքը։ Կարելի եղածին չափ ուժով սեղմեցէք, գլխաւորաբար որովայնը, իսկ ամէնէն աւելի ստամոքսը։

Այսպէս կաշկանդուած, ո՛չ մէկ վախ ծովու չարաստուածին Պրոտէոսի կատակութիւններէն։ Այս կանխարգել եւ միայն կաշկանդումը արմատական միջոց մըն է ծովախտի դէմ։ Գէթ այսպէս կը հաստատէ Տօքթ. Լըկրան, որ ծովային նախկին բժիշկ մըն է։ Այս է իր հաստատումը։

Ան որ առաջին անգամ իր կեանքը վստահեց դիւրաբեկ նաւու մը, սիրտը զրահած եղած է եռակի պղնձով, կ'ըսէ Ովրատիոս։ Բայց հիմա կը լուսաբանուի [illegible]։ Ո՛չ թէ սիրտը, այլ փորն էր որ զրահած եղած երեք կարգ պաստառով, բայց ո՛չ երեք շարք պղնձով։

ՃԱՊՈՆՆԵՐՈՒՆ ՃԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ռըվիւ տէ տէօ Մոնտի օգոստոս 15ի թիւին մէջ, «Չինու ճապոնացումը» խորագրով յօդուած մը հրատարակելով Պ. Ռընէ Բինօն, ասպէս կը վերլուծէ ճապոններուն ազդեցութեան եւ թափանցման մեթոդները.—

Ճապոնցին աննշմար կ'անցնի Չինաստանի ամէնէն յետադէմ նահանգներուն մէջ իսկ, իր արտաքին երեւոյթին, ապրուստին, դիւրաւ լեզու սորվելուն համար։ Հոն ուր Եւրոպացին ատելութիւն կը գտնէ իր վարած կենցաղով՝ Ճապոնցին կը հաստատուի անշշուկ։ Շրջուն վաճառական, օրագրող, ատամնաբոյժ, լուսանկարիչ, խանութպան, գրեթէ ամէնուրեք օգտակար ու անհրաժեշտ ըլլալով, մեղմաբարոյ եւ ճկուն, ծայրայեղօրէն քաղաքավար, ամէն դուռ կը մտնէ եւ մանրամասնութեանց հետ մտերմացած, ամէն ինչ գիտէ, կը տեսնէ ու միտքը կը պահէ։ Դեռ չէ մոռցուած պատմութիւնը այն ծովակալին, որ վերջերս հասկցաւ թէ իր երկարամեայ խոհարարը Ճապոնցի գնդապետ մըն էր պարզապէս։ Սքանչելիօրէն օժտուած ամէն արհեստ ու դեր կատարելու ձիրքերով, Ճապոնցին լաւ դիտող ու քաջ զինուոր է ի ծնէ. թէ՛ գործի մարդու յատկութիւններ ունի եւ թէ [illegible]։ Բայց ինչ որ ամէնէն աւելի կը հաշտէ ամէն կողմ, Ճապոնի մեծութիւնն ու զօրութիւնն է, Ճապոնի զինուորական, ռազմական, քաղաքակրթական գերազանցութիւնն է։ Չինաստանի մէջ տարածուած Ճապոններուն կատարած դերը անհատական կը թուի երեւութապէս, բայց իրականին մէջ այնպէս չէ։ Անիկա ամէն ինչ կ'ընէ առ միակ նպատակաւ, որ է ճապոնական քաղաքակրթութիւնը տարածել Չինաստանի մէջ։

Արտաքին Լուրեր

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բանակցութեանց գործը.— Թէ ի՛նչ եղաւ մինչեւ հիմա.— Ճապոններուն մտադրութիւնը.— Ռուսներուն նպատակը։

Լոնտոն 29 օգոստոս.— Տէյլի Թէլէկրաֆ հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Նիւ-Եորքէն իր թղթակիցէն.

«Հաշտութեան բանակցութիւնները աւարտելու վրայ են։ Ի՛նչ եղաւ կատարուած գործը։ Երկու կողմէն եղած ջանքերուն գաղտնի զսպանակն ո՛րն է։ Ներկայ հեռագիրս նպատակն է պարզել այդ կէտերը։ Բանակցութեանց պահուն Ճապոններուն դիտաւորութիւնն էր. Ա. Հաստատել այն կարգը որուն համար պատերազմեցաւ, Սիմոնոզեքիի դաշնագրութիւնը։ Բ. Մէկ կողմ ընել, հետեւաբար կամ իրարու հետ հաշտեցնել այն գաղտնի պայմանները, քաղաքական կամ զինուորական եւ կամ տնտեսական, որոնք տասը տարիէ ի վեր երեւան ելած են արգիլելու այդ գործին իրագործումը։ Գ. Ազատել Չինը եւ Քորէան։ Ռուսիա ալ, իր կողմէ, կ'ուզէր ապացուցանել թէ պատրաստ է իրեն չվերաբերող բաներ տալու, բայց միւս կողմէ ոխ մը ունէր Ճապոնի դէմ, զէնքը պարտութեան մատնած ըլլալուն համար։ Ռուսիա կը բողոքէր նաեւ որ դաշնագրութիւնը, բացատրութեանց ընդարձակութեամբ մը, այն տպաւորութիւնը տալով չըլլայ թէ Ճապոն հրամաններ տուած եւ ինք ալ անոնց համակերպած է. այդ պատճառաւ ռուսական պատուիրակները պնդեցին ճապոնական պատուիրակներուն մօտ, որպէս զի հոն կէտ մը չըլլայ [illegible] զոր դաշնագրութեան տառերէն մէկ մը միայն Ռուսիոյ ընել կուտայ [illegible]։ Վերջապէս, փոխանակ թող տալու որ Ճապոն միայն ինքզինքը [illegible] Չինաց եւ Քորէայի, Ռուսիա բացայայտապէս ձեռք տալու այդ երկու երկիրներուն շահերը, բանակցութեանց պահուն մէկ քանի անգամ [illegible] բերելով թէ պէտք է հաշտութեան [illegible] այդ երկիրներուն միջազգային կացութիւնը. նաեւ ջանալով պաշտպանել այն շահերը, որոնք թէեւ գոյութիւն չունին գործնականին մէջ։ Յետոյ երբ Ռուսիա պնդեց որ չընդդիմանայ Ճապոնի պահանջումներուն [illegible] մասերուն, դադրեցնելով [illegible] պահանջքներ որ հաշտութեան դաշնագրութիւնը այն եղանակով խմբագրուի որ Ռուսիա Ճապոնի համար տրամադրել չերեւայ իրեն չվերաբերող իրաւունքներու մասին։ Ռուսներու այս տրամադրութենէն սա առաջ եկաւ որ այն յօդուածը, որուն բնագրին վրայ համաձայնութիւն գոյացաւ, միակողմանի է մինչեւ մէկ աստիճան. արդարեւ, կը տրամադրէ որ Ռուսիա այս բանը պիտի ընէ եւ այն բանը պիտի չընէ. մինչդեռ միւս կողմէ Ճապոն իրաւունք պիտի չունենայ պահանջելու։ Ճապոն պիտի կրնայ Քորէայի հետ իր ունեցած յարաբերութեանց մասին ազատ փափաքութիւնը ընել, այլ միայն Ռուսիա այն կերպով, որ պատրուակ մը թերութեան մը տեղ չէ այդ կէտը նշանակել Ճապոնի հետ կնքուած դաշնագրութեան մը մէջ։ Անկէ զատ՝ այս վերջին երկիրը կը պահանջէր Ռուսիայէն չընդդիմանալ իր քաղաքականութեան Քորէայի մէջ։ Ռուսական պատուիրակները բողոքեցին այդ յօդուածին խմբագրութեանը դէմ, որ Քորէան բոլորովին Ճապոնի ձեռքը անցընելու երեւոյթը ունէր։ Դարձեալ երբ առաջարկուեցաւ որ Քորէայի մէջ Ճապոնի կողմէ ձեռք առնուելիք ամէն միջոց Ռուսիոյ հետ համաձայնութեամբ որոշուի, Պ. Վիթթէ մերժեց, վերապահելով բողոքելու իրաւունքը, որուն կրնար դիմել Ռուսիա երբ պէտք ըլլայ, կամ ուրիշ ազգերու հետ միանալով եւ կամ միայն ինքնիրմէն ներշնչուելով։ Պ. Վիթթէ յետոյ պնդեց ճանչնալ Քորէայի անկախութիւնը, այնպէս ինչպէս հաստատուած են միջազգային օրէնքը։ Պարոն Քոմուրա պատասխանեց թէ նոյն իսկ Քորէայի ներկայ կացութեամբը ինքնիշխան տարբեր գոյն մը ունէր։ Ասոր վրայ վիճաբանութիւն մը ծագեցաւ, որու միջոցին Ռուսերը յայտարարեցին թէ չեն ուզեր որ ոեւէ կերպով ողջակէզ ըլլան Ճապոնի մտադրութիւններուն՝ Քորէայի նկատմամբ։ Ռուսերը յաջողեցան ձեռք բերել որ Ճապոն սա կերպով սահմանափակէ իր գործելու ազատութիւնը Քորէայի մէջ.—«Քորէա բնակող ռուսական հպատակները ամէնէն նպաստաւորեալ ազգին հպատակներուն առանձնաշնորհումները եւ իրաւունքները վայելեն. ռուս-քորէական սահմանագլուխին վրայ երկու կողմէն ալ ձեռք չառնուին զինուորական այն տեսակ միջոցներ որոնք երկու կողմի երկիրներուն ապահովութիւնը վրդովելու հանգամանքը ունենան։» Անկէ զատ Պ. Վիթթէ կարգ մը պարտաւորութիւններ պարտադրեց Ճապոնին՝ հանդէպ Քորէայի, այսինքն թէ Քորէայի ինքնիշխանութեան հետ վերաբերութիւն ունեցող միջոցները Ճապոն պարտաւոր ըլլայ Քորէայի կառավարութեան հետ համաձայնութեամբ ձեռք առնել։ Ճապոն պիտի չպահանջէ որ քորէական սահմանագլուխին վրայ պատերազմական [illegible] քանդուին։ Երկրորդ եւ երրորդ յօդուածները կը վերաբերին Մանչուրիոյ։ Առաջինին մէջ Ռուսիա յանձն կ'առնէ

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ 154

ԺՈՒԼ ՎԵՐՆ

ԴԷՊԻ
ՄՈՒՇՏԱԿՆԵՐՈՒ ԵՐԿԻՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԳԼՈՒԽ ԺԷ.
ՁԵԱՆ ՀԻՒՍԸ

—Աղմուկը ծովու սառնակոյտին կողմէն կուգայ, ըսաւ յիսնապետ Լօնկ։ Ի՛նչ կ'երեւի կը դառնայ։

Ճէսբըր Հոպսըն չպատասխանեց, ու մտահոգութեան մատնուած, դէպ ի ծովեզերք քաշեց տարաւ ընկերը։

—Ֆոր-Էօբէրտ դառնանք, գոչեց Ճէսբըր Հոպսըն։ Թերեւս սառերու խորտակում մը եղած է, որով կրնանք ծով իջնել նաւակը։

Ու երկուքը մէկտեղ սկսան վազել ամենակարճ ճամբէն, դէպ ի Ֆոր-Էօբէրտի ուղղութեամբ։

Հոգեպարուրիչ մտածումներ կը պաշարէին անոնց միտքը։ Ի՛նչ նոր երեւոյթ առաջ կը բերէր այդ աղմուկը։ Ֆոր-Էօբէրտնոյ բնակիչները տեղեկութիւն ունէի՞ն։ Անտարակոյս, որովհետեւ սառերու աղմուկը կը սաստկանար եւ անկարելի էր չլսել զայն։

Քանի վայրկեանէն, Ճէսբըր Հոպսըն եւ յիսնապետ Լօնկ կ'անցնէին այն երկու մղոն ճամբան, որ զիրենք կը բաժնէր Ֆոր-Էօբէրտնէն։ Բայց ցցապատնէշով շրջափակը հասնելէ առաջ, նշմարած էին իրենց ընկերները, որոնք դուրս կը խուժէին։

Մաք Նափ ատաղձագործապետը մօտեցաւ անոնց, թեւերուն մէջ առած փոքրիկը։

—Տեսէք, պարոն Հոպսըն, ըսաւ Մաք Նափ, դէպ ի բարձունք մը առաջնորդելով, որ քանի մը քայլ հեռու կը գտնուէր շրջափակէն։

Ճէսբըր Հոպսըն դիտեց իր շուրջը։

Ծովու սառնակոյտին վերջին մնացորդները, որոնք իր մեկնումէն առաջ, ծովուն բացերը կը գտնուէին երկու մղոն հեռու, ծովեզերքին վրայ խուժած էին։ Պաթըլբրդ հրուանդանը գոյութիւն չունէր ալ հոս, եւ հողէ ու աւազէ բաղկացած իր զանգուածը սառնակոյտերէն քշուած, Ֆոր-Էօբէրտնոյ շրջափակը կը ծածկէր։ Գլխաւոր տունը եւ անոր յարակից [illegible] մասերը անհետացած էին [illegible] հիւսին տակ։ Պաղլեղակները իրարու վրայ կը դիզուէին ու յետոյ վար կ'իյնային ամէն ինչ խորտակելով։

Գալով [illegible] նաւակին, որ հրուանդանին ստորոտը կը գտնուէր, հետք չկար։ Ձմեռողներուն վերջին յոյսն ալ ցնդա՛ծ էր։

Այս միջոցին, երկար որոտումով մը, մարդոց, կիներու բնակարանը եղող շէնքը փլաւ սառնակոյտի մը անկումին պատճառաւ։ Այդ դժբախտները յուսահատական ճիչ մը արձակեցին։

—Հապա միւսնե՛րը, մեր ընկերները, դուրս ելլելու մեծ ժամանակ չունեցա՞ն։

—Հո՛ն են, պատասխանեց Մաք Նափ, ցոյց տալով աւազէ, հողէ եւ պաղլեղէ զանգուածը, որուն տակ ամբողջովին անհետացած էր գլխաւոր տունը։

Այո՛, այդ ձեան հիւսին տակ թաղուած էին տիկին Պօլինա Պէրնէթ, Մէճ, Կալումահ, Թոմաս Պլէք, իրենց քունին մէջ յանկարծակիի գալով։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ.
ԱՄԷՆՔՆ ԱԼ ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

Մեծ աղէտ մը պատահած էր Վիքթորիա կղզիին։ Ծովու սառնակոյտը նետուած էր թափառական կղզիին վրայ։ Ծովու մակերեսէն բաւական վար մխրճուած, իր բարձրութեան հնգապատիկին չափ, ընդծովեայ հոսանքներուն չէր կրցած դիմադրել. երբոր անջատուած սառերու մէջէն ճամբայ մը բանալով իրեն, կղզիին վրայ ինկած էր ծովու սառնակոյտը, մինչ կղզին ալ մղուած անկէ. դէպ ի հարաւ կը յառաջանար։

Առաջին պահուն, սառնակոյտին հանած աղմուկէն արթնցած, որ կը խորտակէր շէնքերը, գոմը եւ զօրանոցին գլխաւոր մասը, Մաք Նափ եւ իր ընկերները կրցած էին դուրս ելլել։ Բայց արդէն իսկ հոն հետք չէր մնացած բնակարաններէն։ Թերեւս, սառնակոյտին բեկորներուն տակ՝ իրենց քաջարի ընկերուհին՝ Պօլինա Պէրնէթ, ինչպէս նաեւ Մէճ, մանկամարդ Կալումահն եւ Թոմաս Պլէք կ'ապրէին տակաւին։ Պէտք էր անոնց մօտ փութալ, եթէ երբեք անկենդան ալ ըլլային անոնք։

Տեղակալ Հոպսըն, նախ տագնապած, իր պաղարիւնութիւնը վերստացաւ ու գոչեց.

—Բահեր ու բրիչներ բերէք։ Տունը հաստատուն է եւ կրցած է դիմադրել ծովու սառնակոյտին։

Գործիքները չէին պակսեր։ Բայց այդ միջոցին չէր կարելի մտնել Ֆոր-Էօբէրտնոյ շրջափակէն։ Պաղլեղակները կը թաւալէին սառնակոյտերու գագաթներէն, որոնց մէկ քանին մինչեւ երկու հարիւր ոտք բարձրութիւն ունէին։ Ալ կրնայ երեւակայուիլ այդ սառնակոյտերու մեծ ուժը, որոնք Վիքթորիա կղզին հիւսիսային կողմէն առաջ կու գային։ Ծովեզերքը, Պաթըլբրդի նախկին հրուանդանէն եւ Եսքիմօ հրուանդանին միջեւ, սառնակոյտեր կային։ Անդիմադրելիօրէն մղուած, մէկ քառորդ մղոն կը յառաջանային ափունքէն անդին։

Ամէն վայրկեան՝ ձայնէ մը յայտնի կ'ըլլար որ սառնակոյտերը տակաւ կը քայքայուէին։ Իբր հետեւանք, կղզին չպիտի դիմանար այդքան ծանրութեան։ Շատ դժուար էր հարթ մակերեսի չափ [illegible] մը ցոյց կուտար թէ ծովափին այդ մասը տակաւ կը սուզուէր, եւ արդէն իսկ ծովը երկար սփռուելով կը յառաջանար մինչեւ լճին մերձակայքը։

(Շարունակելի)

հետամուտ Մանչուրիայէն, հոն իրեն տրուած իրաւունքները եւ առանձնաշնորհումները Թողլով։ Երկրորդին մէջ Ճապոն յանձն կ'առնէ իր զինուորներուն կողմէ գրաւուած Մանչուրիոյ գաւառները Չինաստանին յանձնել, երբ Չին զանոնք օժտէ լաւ վարչութեամբ մը։ Պ. Վիթէ ուզեց որ Ռուսիան ու Ճապոնը միեւնոյն պարտաւորութիւնները ունենան Մանչուրիոյ հանդէպ. առ երկու յօդուածները ընդունիլ տալու.— Ա. Մանչուրիոյ գաւառները Թողլու մասին Ռուսիոյ պարտադրուած պարտաւորութիւնը Ճապոնի համար ալ պարտաւորիչ ըլլայ։ Բ. Ռուսիա կը մասնակցի Ճապոնի ձեռնարկին՝ Մանչուրիան Չինաստանին վերադարձնելու համար։ Երկու յօդուածները մէկ յօդուածի վերածուեցան, որով Ռուսիա ու Ճապոն փոխադարձաբար յանձն կ'առնեն Թողուլ Մանչուրիան, եւ յանձնել Չինաստանին իրենց ձեռքը գտնուած նուաճումները, բաց ի Լիաօ-Թունկի Թերակղզիէն այն վայրերէն որոնք վարձակալութեան տրուած են։ Չորրորդ յօդուածին արտօնութեանց համաձայն, Ռուսիա ու Ճապոն յանձն կ'առնեն արգիլել չըլլալ Չինաստանի գործին՝ Մանչուրիոյ վաճառականութիւնը եւ ճարտարագործութիւնը զարգացնելու համար։ Պ. Վիթէ կ'ըսէ թէ Ճապոնները եթէ չըլլային ալ այդ յօդուածը պիտի խմբագրէր։ Պ. Վիթէ պահանջեց որ Տալնիի համար ազատ նաւահանգիստ պայմանը ապահովուի. նաեւ Թոխանձայցին ուզեց որ իրարու հետ փոխադարձաբար վարուելու արտօնութեան սկզբունքը գործադրուի կարգադրութեանց համար այն խնդիրներուն զորս պիտի առաջարկէ այդ կերպով բարեփոխուած յօդուածին գործադրութեանը պահուն։ Պարոն Քոմուրա հաւանեցաւ, որով չորրորդ յօդուածը վերջնականապէս ընդունուեցաւ։ Հինգերորդ յօդուածը որ կը արտադրէ Սախալէն ու շրջակայ կղզիները Ճապոնի Թողուլ, մերժուեցաւ Պ. Վիթէի կողմէ, առանց վիճաբանելու։ Վեցերորդ յօդուածը կը արտադրէ թէ Ռուսիա Բօրթ-Արթուրի եւ Տալնիի մէջ ձեռք անցուցած արտօնութիւնները Ճապոնի Թողու։ Պ. Վիթէ ընդունելով պահանջումին սկզբունքը, պնդեց որ վերադարձուելիք քաղաքներուն սեփականատէրը՝ Չին կառավարութիւնը իր հաւանութիւնը յայտնէ. նաեւ պահանջեց որ նոյն քաղաքները բնակող ռուսական հպատակները ամէնէն նպաստաւոր ազգին հպատակներուն առանձնաշնորհումները եւ իրաւունքները վայելեն։ Այդ բարեփոխութիւններով համաձայնութիւն գոյացաւ։ Եօթներորդ յօդուածին մէջ Ճապոն կը պահանջէր որ հարաւային Մանչուրիոյ երկաթուղին ամբողջովին իրեն յանձնուի։ Պ. Վիթէ միայն հաւանութիւն յայտնեց Խարպինէ ճապոնական զինուորներուն ձեռքը գտնուած մասին համար, բայց թէեւ զիջողութիւն մը ըրաւ, հիւսիսային կողմը իբրեւ սահման նշանակելով Քիւա-Զանկ-Չին։ Ութերորդ յօդուածը կը պայմանէր Ռուսիան, երկաթուղին չանգարծմանը մէջ, ինքնավարութեան Չինաստանի կողմէ Ռուսիոյ տրուած արտօնութեան արտադրութիւնները եւ երկաթուղին միայն առեւտրական եւ ճարտարագործական փոխադրութեանց գործածել։ Պ. Վիթէ հաւանեցաւ՝ պայմանաւ որ հարաւային Մանչուրիոյ մէջ ալ Ճապոն յարգէ միեւնոյն արտադրութիւնները։ Իններորդ յօդուածը որ կը վերաբերի պատերազմական տուգանքի խնդրոյն, առակայն վերջացած չէ։ Տասներորդ ու տասնմէկերորդ յօդուածները՝ չէզոք նաւահանգիստները գտնուող ռուսական մարտանաւերը Ճապոնի յանձնել եւ Մալրաքոյն Ակիանոսի մէջ Ռուսիոյ նաւային զօրութիւնը սահմանափակելու մասին, վիճաբանութեան ենթարկել յետոյ առաջարկեցան։ Դիտելի է Պ. Վիթէի կոչը, միջազգային օրէնքին դիմելու համար, ինչպէս նաեւ անոր այն յայտարարութիւնը թէ պատրաստ է չէզոք նաւահանգիստներ գտնուող մարտանաւերու խնդիրը յանձնել ամերիկացի, ֆրանսացի, անգլիացի, գերմանացի, իտալացի կամ աւստրիացի իրաւագէտներէ կազմուած դատարանի մը։ Պ. Վիթէ յայտարարեց նաեւ թէ կանխաւ կ'ընդունի՝ այդ դատարանին տալիք որոշումը։ Գալով այն խնդրոյն թէ Մալր. Ակիանոսի մէջ Ռուսիոյ նաւային զօրութիւնը սահմանափակուի, Պ. Վիթէ այդ մասին դիտել տուաւ թէ անոր յանկացուած յօդուածը անկարգ է, քանի որ Ռուսիոյ համար, լիովին աւրիէ ի վեր, անկարելի եղած է Ճապոնէն աւելի զօրաւոր նաւատորմ մը ունենալ Մալր. Ակիանոսի մէջ եւ թէ միւս կողմէ, ծովերը ալ պիտի չըլլէ պահելու նաւատորմ մը որ վար պիտի ըլլայ իր ունեցածէն հեռաւորագոյն նաւատորմէն։ Պ. Վիթէ առաջարկեց, սակայն, նշանակել յօդուածին մէջ թէ Մալր. Ակիանոսի մէջ Ռուսիոյ զօրութիւնը սահմանափակուած է պատմական դէպքերով, որոնց մասին Ռուսիա բան մը չէր կրնար ընել, բայց գալով այն պարագային թէ պարտաւորութիւնով հասնէր իր երկրին նաւային զօրութիւնը սահմանափակելու, նոյն իսկ այդ մասին խօսիլ ալ չուզեր։ Տասներկուերորդ յօդուածը Ճապոնի իրաւունք կուտայ ձկնորսութիւն ընել ռուսական եզերքներուն ամբողջ երկայնքը եւ Սախալինի կղզիին մէջ։ Պ. Վիթէ դիտել տուաւ թէ Ռուսիա բնաւ չէ արգիլած իր զիջողին՝ այդ առանձնաշնորհումները գործադրելու. պահանջեց որ այդ իրաւունքը տարածուի ներքին ծովերուն, գետակներուն, լճերուն, բայց թէ այդ ջուրերուն մէջ ուրիշներուն վերապահուած իրաւունքներ, աւելորդ մը կամ ուրիշ ազգէ, անվերապահօրէն։ Հաշտութեան դաշնադրութիւնը այս վերջինին մէջ էր, երբ հոն առնուեցան չէզոք նաւահանգիստները գտնուող ռուսական մարտանաւերը յանձնելու եւ Մալր. Ակիանոսի մէջ Ռուսիոյ նաւային զօրութիւնը սահմանափակելու խնդիրներուն վերաբերեալ յօդուածները։ Հաշտութեան կնքման միակ արգելքներն էին Սախալինը Թողլու եւ պատերազմական տուգանքի խնդիրները։

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մանչուրիոյ մէջ.— Ռուսական բանակին դիրքը.— Քորէայի մէջ։

Լոնտոն, 29 օգոստոս.— Մանչուրիայէն վերադարձող ճապոնական աղբիւրներ կ'ըսեն թէ Լինեվիչ զօրավարին բանակին դիրքը յոյժ լաւ եղած է։ Դիմաւոր զօրութիւնները կը գտնուին Ցէն-Հոայի մէջ եւ կը տարածուին մինչեւ Քօ-քու-Զէ-Զու։ Արեւմտեան կողմը կը գտնուի երկրորդ բանակը։ Լեաւքայի մէջ բանակած է Միշենքօ զօրավարը՝ բազմաթիւ թնդանօթներով. մինչ հարաւ մէջ է հեծելազօրական բանակին հետ եւ կեդրոնական չորքամայ մը կը վերկնայ։ Ասկէ զատ երկաթուղիին երկու կողմն ալ բանակ մը կայ։ Այդ բանակին գլխաւոր մասը Ներինք-Քոյի մէջ համախմբուած է, ուր զօրաւոր ամրութիւններ շինուեցան Պոգթիլէնի բարձունքներուն վրայ։ Ճապոններու երկու զօրաբաժիններ կը գտնուին Ջանկ-Տու-Ձան եւ Քիրին։ Պահեստայիններ ալ կան։ Լինեվիչ զօրավարին բանակները կը գտնուի Կու-Թու-Սէնի մէջ։ Կ'ըսուի թէ Քուրոփաթքին զօրավարին առողջական վիճակը գոհացուցիչ չէ եւ մտադիր է հրաժարական տալու։

—Մաքրէն հեռաւոր կը հաղորդէ Տէյլի Թէլէկրաֆի Թղթակիցը։— Ճապոնցի պաշտօնեայ մը որ Քորէայի հիւսիսային կողմէն վերադարձած է, կ'ըսէ թէ գրեթէ մինչ ընդհարումներ կը պատահին։ Այդ փոքր հակառակամարտներուն մէջ Ռուսները եւ Ճապոնները մէկ քանի հոգի կորսնցուցած են. երկու կողմէն քանի մը յանդուգն հետախուզութիւններ կատարուած են։ Ռուսները, որոնք մեծ գործունէութիւն ցոյց կուտան, բազմաթիւ արշաւանքներ կատարած են։ Լրատուները լաւ գիտեն թէ Թումէն գետակին հիւսիսային կողմը Ռուսները մեծ ընդդիմութիւն մը պիտի չընեն, յետոյ կամ ուրեմն Խոզանները բաղձացած զօրաճամբեր միայն անոնք այդ կողմերը։ Ռուսներուն յառաջապահ գիծերը, հինգ հազար հոգիէ բաղկացած, կը կազմեն հետեւակներ, հեծելազօրքեր եւ թնդանօթներ։ Մինչ հարաւ մէջ են Ճապոններուն հետ։ Երկու հակառակորդներէն մէկը իր յառաջանալը, միւսը հոն կը գտնուի։ Հիմա ճապոնական ուժերը ու զինուորները կողմ եւ պատրաստ են իրենց տեղւոյն հրամանները գործադրելու համար։

ՃԱՊՈՆԻ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

Սախալէնի խնդիրը.— Պատերազմական տուգանքը.— Ռուսի մը յայտարարութիւնը։

Բեդերսպուրկ, 29 օգոստոս.— Սլովօյի Թղթակից Պ. Պրէմէնթինով Նիւ-Եորքէն կը հաղորդէ իր լրագրին թէ Ճապոնի այն առաջարկութիւնը թէ պատերազմական տուգանք պահանջելէ ետ կենայ եւ Սախալինի գինը ստանալու գործը յանձնաժողովի մը յանձնէ, մեծ քայլ մըն է դէպի հաշտութիւն եւ թէ Ռուսիա դժուարութեամբ պիտի կրնայ մերժել համաձայնութիւն մը։ Նոյն Թղթակիցը կը կարծէ թէ այդ առաջարկութիւնը Պ. Ռոզէվելթի կողմէ եղած է որ հիմա Նիւ-Եորք կը գտնուի, եւ որ առաջ կը տանի Պ. Ռուզվելթի եւ Թօքիոյի միջեւ սկսուած բանակցութիւնները։ Յետոյ Ռուսները դժգոհութիւն յայտնեցին՝ Սախալինի վերաբերեալ նոր առաջարկութեան համար եւ զոր միջոց մը կը նկատեն՝ ուղղակի Բեդերսպուրկի հետ բանակցելու համար։ Այդ Ռուսներէն մէկը սա յայտարարութիւնը ըրաւ.— «Անշուշտ այդ պարագան երեւակայուած է ընդհանուր կարծիքը մը առաջ բերելու թէ Ճապոն պատրաստ եղած է ետ կենալ պատերազմական տուգանքէ եւ այդ կերպով վերադարձնելու ձեռք անցնել հանրային համակրութիւնը զոր կորսնցուցած էր։ Այդ պարագան դժբախտաբար ձեւ մըն է։ Պիտի մերժենք, ու է իրաւարարութիւնը։ Կղզիին մէկ մասին գինը, բայց ի առաւ զինուորներու ծախքին յանկացումէն, հարիւր միլիոն ռուբլի է։ Եթէ Ճապոն վարը առաջարկութիւն մը ընէ մեզի, այդ միտքով պիտի պատասխանենք։»

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓՈՐԹՍՄԱՈՒԹ, 1 սեպտ.— Ճապոնական պատուիրակները հաւանեցան նախնական զինադադար մը կնքելու։ Ռուսական առաջին պատուիրակ Պ. Վիթէ մտադիր է սեպտ. 12ին Բորթսմութէն ճամբայ ելլելու, որով ծովէն ճապոնական պատուիրակներուն չսպասելով ստորագրել հաշտութեան գիրը։

—Պ. Մարթէնս հաշտութեան դաշնադրութիւնը պատրաստեց ռուսական պատուիրակներուն նպատակին համաձայն եղանակով։ Պատուիրակները նորէն պիտի գումարուին խմբագրական բարեփոխութիւններ կատարելու հաշտութեան գրին համար որ ֆրանսերէն պիտի խմբագրուի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռուսական առաջին պատուիրակ Պ. Վիթէ կը կարծէ թէ կատարեալ համաձայնութիւն գոյացած է Ռուսիոյ եւ Ճապոնի կառավարութեանց միջեւ։

—Բորթսմութէն կը հեռագրեն թէ զինադադարին կնքումը որոշուած է։ Զինադադարին գիրը վաղը պիտի ստորագրուի։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— (Պաշտօնական).— Պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ հաշտութեան բանակցութեանց վիճակը սկիզբէն մինչեւ վերջը։ Պաշտօնաթերթը, Պ. Ռուզվելթի միջնորդութեանը եւ միջամտութեանը վրայ խօսելով կ'ըսէ.— «Օգոստոս 29ին երբ երկու կողմի պատուիրակները գումարուած էին, ճապոնական պատուիրակները ծանուցին թէ Ճապոն պատերազմական տուգանք պահանջելէ ետ կը կենայ, սակայն պիտի պահէ Սախալինի հարաւային կողմը որ դարդ ճապոնական զինուորներուն ձեռքը կը գտնուի։ Ճապոնական պատուիրակները սակայն զատ յայտարարեցին նաեւ թէ կղզիին այդ կողմը Ճապոն զինուորական միջոցներ ձեռք պիտի չառնէ, ամրութիւններ պիտի չշինուին եւ Լափէրուզի նեղուցը ամէնուն համար ալ բաց պիտի ըլլայ։ Պատուիրակները առանց դրութեան մէջ արձանագրեցին ճապոններուն այդ յայտարարութիւնները, վասն զի հաշտութեան նախնական պայմանները հիմը պիտի կազմեն հաշտութեան վերջնական դաշնադրութեան։»

ԼՈՆՏՈՆ.— «Սէնթըլ Նիւզ» կ'իմանայ թէ Պ. Մարթէնս եւ Պ. Տէնիսոն պատրաստած են հաշտութեան դաշնադրութեան երրորդ եւ չորրորդ յօդուածները, որոնք արեւելեան չինական երկաթուղիին կը վերաբերին։ Հիմայ ալ սկսուած է հինգերորդ յօդուածին խմբագրութիւնը, որ կը վերաբերի Լիաօ-Թունկի Թերակղզիին վարձակալութեան։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ ՊԱԼԹԻԿԻ ՄԷՋ

Երկու նաւատորմներ.— Միջադէպ մը.— Հացկերոյթ.— Բաժակաճառեր.— Զրահաւորի մը ծով իջնելը.— Գերման թերթերուն կարծիքը։

Սուինէմունտէ, 29 օգոստոս.— Գերման նաւատորմին ներկայութեանը պատճառաւ այցելուները աւելի բազմաթիւ են եւ մասամբ հետաքրքրութեան ցուցմունք բաւական ալ պայծառ է։ Դիւցազնական եւ նաւագնացական պատերազմներու բազմաթիւ հետաքրքիրներ կը փութան դիտել։ Նմանապէս գերման նաւատորմին մօտ, որ անգլիական նաւերուն հոն է։ Անգլիական նաւատորմին նաւաստիները ցամաք ելած են եւ ծովափին բազմութիւնը կը փոխանակեն։ Հետաքրքրական է, աւելի շփոթելի կը գտնուին իրարու հանդէպ։ Անգլիական նաւակներ դէպ ի անգլիական նաւատորմը կ'առաջնորդեն հետաքրքրողները, որոնց պատերազմական նաւերուն մեծութիւնը ապշեցուցիչ է։ Գերման նաւատորմին կ'ըսուի զօրքերը, եւ իր քաղաքին մասնակցութիւնը խուռն զբօսանքներու եւ յանձնարարելով, զօրքերը կը նմանցնեն անոր։ Անգլիական զօրքերը եւ նաւազները բաւական կ'ըլլան ու զբօսանք կը բնակիչներուն հետ։ Գերման նաւազներն ալ իրենց կողմէ լաւ ընկերակիցներ ըլլալնին կ'ապացուցանեն։ Երկու ազգերու նաւային սպաները եւ նաւազները մեծարանքներ կ'ընեն փոխադարձաբար եւ ճաշեր կուտան իրարու։

—Տէյլի Մէյլի Սուինէմունտէի Թղթակիցը սա միջադէպը կը պատմէ, որուն ականատես վկայ եղած է. «Գերմանական մեծ նաւ մը, Օսին, հարիւր չափ այցելու կը փոխադրէր ծովակալ բանակը, երկու նաւատորմները տեսնելու համար։ Շոգենաւուն մէջ կային քանի մը չափ Ամերիկացիներ որոնք Անգլիացի կարծուած էին։ Երբ Օսին գերման զրահաւորներուն քովէն անցաւ, Ամերիկացիները աղաղակներով ու կեցցէներով ողջունեցին։ Գերմանները նոյն բանը ըրին քանի մը վայրկեան յետոյ, երբ շոգենաւը անցաւ անգլիական մարտանաւերուն առջեւէն։ Գերմանները որոնք իրենց եղած մեծարանքները սխալ ընդունած էին, լաւ մը զայրացան, ցոյց տալով Անգլիացիներուն եղած համակրական ցոյցերուն հանդէպ իրենց դժգոհութիւնները։ Նոյն իսկ անհամակրելի աղաղակներ բարձրացան Գերմաններուն կողմէ, Անգլիացիներուն ուղղուած։»

—Սուինէմունտէ քաղաքին կողմէ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ անգլիական նաւազներուն։ Ե. Ի. «Կէյզէր Վիլհէլմ կայսրը» զօրքը ծովակալ Ո. Իլ-ը, եւ նաւազապետը անոնց Գերման այցելին երգը։ Յետոյ քաղաքապետը բաժակ առաջարկեց Էտուարտ Թագաւորին կենաց, ու նաւազապետը անոր անգլիական քայլերգը։ Համեւերք Ոչոկ ծովակալ Պ. Շէյման բաժակաճառ արտասանեց անգլիերէն լեզուով. «Սուինէմունտէ առեւտրական յարաբերութիւններ ունի Անգլիոյ հետ՝ քաղաքը հիմնուելէն ի վեր։ Մինչ երկրորդ կէս դարուն մէջ մեր առեւտուրը պատիւ մը ունեցաւ Անգլիոյ Վիկթորիա Թագուհիին ոտքերը համբուրելու։ Տասներորդ եւ Բաժակաճառներու մէջ կը գտնենք ինքզինքնիս, եւ կը յուսանք թէ անգլիական նաւատորմին այցելութիւնը նոյն բանը կը ցուցնէ։» Բաժակաճառ երկու «Կէյզէր» գոչեց ի պատիւ անգլիական ծովակալութեան եւ անգլիական նաւատորմին։ Ծովակալ Ուիլսըն ալ բաժակ առաջարկեց Գերման ծովակալութեան կենացը եւ Սուինէմունտէ քաղաքին համար։ Առաւօտ ծովակալին խօսքերը. «Մասնաւորապէս շնորհակալութիւն կը յայտնեմ կայսեր՝ իր ունեցած բարութեան համար, որով իր նաւատորմը զրկեց՝ բարի գալուստ մաղթելու համար մեզի։ Երկու երկիրներու նաւազներուն միջեւ եղած շփումը, ամէն միջոցէ աւելի կը նպաստէ երկու ժողովուրդներու յարաբերութեանց։»

—Անգլիական եւ գերմանական նաւատորմին սպաները ներկայ գտնուեցան Շթեթինի մէջ ծով իջեցման հանդէսին Ակիուրա-Վիքթորիայի, որ աշխարհիս ամէնէն մեծ նաւն է, անգլիական նաւատորմին զօրաւորին հետ չափելու համար։ Գերման նաւատորմը Սուինէմունտէ պիտի մեկնի կէս գիշերին, երբ ռազմափորձերը չսկսած։

—Այն լուրը թէ գերման նաւատորմը հրաման ստացած էր անգլիական նաւատորմին պատիւներ ընծայել Սուինէմունտէի առջեւ՝ անհիմն մը եղաւ։ Այս հրամանը կը հակասէր մինչեւ այն ատեն ձեռք առնուած արտադրութեանց։ Կը կարծուի թէ առոյգ պտղիւնքը եղած ըլլայ Վիլհէլմ կայսեր քով՝ Սթորդեի զօրքերուն Զոնքերուն, որ կը փափաքէր հաշտեցնել Գերմանիան ու Անգլիան։ Այդ քաղաքական լուր չեղաւ անգլիական նաւատորմին ներկայութիւնը Պալթիկի մէջ, ինչպէս նաեւ Պալթիկը փակելու խնդիրը։ Լրագիրներն ալ սկսան բուռն լեզու մը գործածել։ Գերման լրագիրներէն կէս-պաշտօնական Լոքալ Անցայկէր կ'ըսէ թէ Սուինէմունտէի բնակիչները խոհեմ վարմունքով ընդունելութիւն մը ըրին Անգլիացիներուն։ Ուրիշ գերման թերթեր ալ ցուրտ կը գտնեն եղած ընդունելութիւնը։

ՄԱՐՈՔԻ ԳՈՐԾԸ

Գերմանիոյ պատասխանին ուշքը.— Կարծիքը Պերլինի մէջ։

Պերլին, 29 օգոստոս.— Հաւ մեծ հետաքրքրութեամբ կը հետեւին ֆրանսական մամուլին կողմէ յայտնուած կարծիքներուն՝ Գերմանիոյ պատասխանին նկատմամբ Մարոքի գործին մէջ, բայց ֆրանսական կառավարութեան կարծիքը չեն նկատեր, որովհետեւ կը խորհին թէ Պ. Ռուվիէ այն ատեն միայն կարծիք պիտի յայտնէ, երբ մանրամասն քննելով ուսումնասիրէ այդ պատասխանին բովանդակութիւնը։ Ամէն պարագայի մէջ Պերլինի շրջանակներուն մէջ կը յուսան Թանճ հետ համաձայնութիւն եւ թէ Գերմանիոյ պատասխանը երկար բանակցութեանց առարկայ պիտի ըլլայ Բարիզի եւ Պերլինի միջեւ։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Սելամլըքի արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը Կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Ցեւանաստանի Նիքօլա իշխանը եւ Ելենա իշխանուհին, հոլլանտական դեսպանը եւ առաջին թարգմանը, նաեւ պատուիրակ Աթօ Հալէ Մէքրէմ փաշա։ Նորընծաները սովորական պատիւ ունեցան Կայս. մեծարանաց։

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

Մեծ-Եպարքոսը եւ բոլոր նախարարները, երէկ, իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու համար Կայս. Պալատ գացին եւ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Չիթ քէօշկին մէջ պատիւ ունեցան Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու։ Մեծ-Եպարքոսը եւ նախարարները Կայս. Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելով, արժանացան Կայս. մեծարանաց։

—Կրօնական, քաղաքային եւ զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները, երէկ, Կայս. Պալատ երթալով իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին եւ արժանացան Կայս. մեծարանաց։

—Հպատակ հասարակութեանց բոլոր հոգեւոր պետերը, երէկ, Կայս. Պալատ գացին՝ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու եւ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, պատիւ ունեցան Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու։ Հոգեւոր պետերը, Կայս. Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելով, արժանացան Կայս. մեծարանաց։ Հոգեւոր պետերը ջերմագին մաղթանքներ ըրին Կայս. արեւշատութեան համար։

—Դեսպանատանց բոլոր առաջին թարգմանները եւ օտարազգի ու առեւտրական մեծ հաստատութեանց բոլոր Տօյէնները, երէկ, Կայս. Պալատ երթալով Կայս. Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին եւ արժանացան Կայս. մեծարանաց։

—Վեհ. Սուլթանը շնորհակալութեան հեռագիրներ ուղղեց Պարսից Շահին եւ Եւրոպայի վեհապետներուն, որոնք հեռագրով շնորհաւորած էին Կայս. Գահակալութեան տարեդարձը։

—Կայս. Պալատան առաջին քարտուղարութիւնը հեռագրով Վեհ. Սուլթանին Կայս. գոհունակութիւնը յայտնեց Եգիպտոսի Խտիվին, Պուլկարիոյ իշխանին, Սամոսի իշխանին, Եգիպտոսի արտասովոր պաշտօնակատար Ահմէտ Մուխթար փաշային, կուսակալներուն, զօրաբանակաց ընդհանուր հրամանատարներուն եւ ուրիշ անձնաւորութեանց ու պաշտօնեաներուն, որոնք հեռագրով իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցած էին՝ Կայս. Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ։

—Հպատակ հասարակութեանց բոլոր աղօթատեղիներուն մէջ երէկ առաւօտ գոհաբանական աղօթքներ եւ հանդիսաւոր մաղթանքներ կատարուեցան՝ Կայս. Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, երէկ Համիտիէ հիւանդանոցին մէջ երկու հարիւրէ աւելի տղայոց թլփատութիւնը կատարուեցաւ։ Այդ տղայոց իւրաքանչիւրին հագուստ, ուտելիք եւ Կայս. դրամական պարգեւներ բաշխուեցան։ Վիրաբոյժ Ճէմիլ փաշա եւ ուրիշ վիրաբոյժներ կատարեցին թլփատութիւնը։ Նոյն հիւանդանոցին մէջ մինչեւ հինգշաբթի օրուան երկու հարիւր տղայք պիտի թլփատուին։

—Համիդիէ Անկելանոցին պաշտօնեաները եւ բոլոր պատսպարեալները, երէկ, պարտէզին մէջ հաւաքուելով Կայս. Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ըրին Կայս. արեւշատութեան համար։ Տօնախմբութիւն ալ թլփատութիւնը կատարուելով, ամէն տղոց Կայս. դրամական պարգեւներ բաշխուեցան։ Յետոյ նոյն հաստատութեան երկրագործական վարժարանին մրցանակաբաշխութեան հանդէսը կատարուեցաւ։ Եօթը աշակերտներ վկայական առին։ Համիդիէ Անկելանոցին որբանոցին կրօնական պաշտօնեաները ջերմագին մաղթանքներ ըրին Կայս. արեւշատութեան համար։ Նոյն հաստատութիւնը գիշերը լուսավառութիւններ կատարեց։

—Երէկ տեղի ունեցան Պոլսոյ Խասքիւղ կամ հիւանդանոցներուն վրայ աւելցուած երկու մասերուն բացումը, Սկիւտարի աղէտ Շիրքէթի Խայրիէ կողմէ շինուելիք նաւամատոյցին հիմնարկէքը, Հայտար Փաշայի գիւղին վրայ Ցէյէնի Եալըէի նորակառոյց կայարաններուն բացումը, Հայտար Փաշայի քարափին վրայ Անատոլու երկաթուղիին Ընկերութեան կողմէ կառուցուելիք հսկայ կայարանին հիմնարկէքը, Սէրքէճիի կայարանին մէջ նոր շինուած նաւահանգստի բացումը եւ ուրիշ զանազան հիմնարկէքներ ու բացումներ։ Այդ առթիւ ամէն կողմ բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։

—Էտիրնէի մէջ երէկ կատարուեցաւ տեղական բնակչութեան եւ արտադրութեանց համար հաստատուած ցուցահանդէսին բացումը։ Ներկայ գտնուեցան կուսակալը եւ բոլոր բարձրաստիճան պաշտօնատարները։ Այդ առթիւ ջերմ բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։ Ցուցահանդէսին դասը շատ գեղեցիկ զարդարուած էր։ Ցուցահանդէսը կը կազմեն հետեւեալ մասերը.— Ա. Արհեստագիտական Համիտիէ վարժարանին արտադրութիւնները, Բ. Զանազան արտադրութիւններ, Գ. Մետաքսեղէն, Դ. Գեղարուեստ եւ ներկեր, Ե. Հնութեանց վերաբերեալ առարկաներ, Զ. Ընդհանուր վարժարաններու ձեռագործներ, Է. Զանազան կերպասներ, Ը. Հանքեր, քարեր եւայլն, Թ. Զիւս կազմածներ եւայլն, Ժ. Ուժի ճիւղերը եւ ԺԱ. բնական հանքեր եւայլն կարգեր։

—Երէկ կատարուեցաւ բժշկական վարժարանի քաղաքային ճիւղին վկայականներուն եւ մրցանակներուն բաշխումը։ Հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։ Շաքարեղէն եւ օշարակներ բաշխուեցան ներկաներուն։ Շրջանաւարտներէն խօսողներէն մէկը, իր պատրաստած ճառին մէջ, երգեց թէ բժշկութեան մէջ մինչ հաւատարմութեամբ պիտի գործէ եւ Վեհ. Սուլթանին հաւատարմաբար պիտի ծառայէ։ Յետոյ կը կարդար վկայականները։ Դիւղագործութեան ճիւղին շրջանաւարտներն ալ նոյն կերպով ստացան իրենց վկայականները։ Այդ կատարուեցաւ մրցանակներու բաշխումը։ Յետոյ տեղի ունեցաւ մանկաբարձութեան հաստատութեան ճիւղին բացումը։ Հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։ Այդ ճիւղը երկրին անհրաժեշտ կը պարգեւէ։

—Իզմիրի մէջ ընդարձակուած քարափին բացումը երէկ տեղի ունեցաւ։

—Երէկ Կ. Պոլսոյ բոլոր կառավարական պաշտօնատուները, առեւտրական ու ճարտարական մեծ հաստատութիւնները, վաճառատուները, խանութները եւ մասնաւորներու բնակարանները, ինչպէս նաեւ Ոսկեղջիւրի մէջ օտ. մարտանաւերը, Շիրքէթի, Մախսուսէի եւ Ոսկեղջիւրի շոգենաւերը, դեսպանատանց պալատները եւ առեւտրական օտար շոգենաւերը դրօշներով զարդարուած էին։ Ասոնք գիշերը լուսավառուեցան։

—Երէկ գիշեր մեծ շքեղութեամբ կատարուեցան լուսավառութիւնները։ Եօթնբլուր Կայս. Պալատան շրջակայքը ու պարտէզները անհամար կանթեղներով եւ լապտերներով զարդարուած էին։ Տեղ տեղ շինուած էին Օսմանեան ու Մէճիտիէ պատուանշաններ՝ մեծադիր՝ գոյնզգոյն կանթեղներով լուսազարդուած, Պէշիկթաշի եւ Նիշանթաշի մէջ եւ շրջակաները,

պաշտօնական պաշտօնատուներու եւ նախարարներու [illegible] լուսավառուած էին։ [illegible]

—Տէրքէճի եւ Մուխասէպէի [illegible]

—Բոլոր նաւահանգիստները եւ [illegible]

—Երէկ [illegible]

—Թէեւ [illegible]

—Զինուորական եւ [illegible]

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— [illegible] Մանչուրիոյ մէջ [illegible]

—[illegible] Օսմանեան [illegible]

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ.— [illegible]

ՆԵՄԵՍԻՆ ՆԱՒԱՆԸ.— [illegible]

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ [illegible]

լութիւն տուին Յունաց Ս. Պատրիարքին։ Ապա դարձեալ պալատական կառքերով Կայս. Պալատ գացին։

—Երէկ գիշեր Կայս. Պալատան մէջ ճաշ մը տրուեցաւ ի պատիւ Նիքոլա իշխանին եւ իշխանուհիին։ Վեհ. Սուլթանը Մերասիմ Տայրէսին գնաց եւ հիւրերուն հետ տեսակցեցաւ. ապա ճաշասեղանը, որ ժամ 1էն մինչեւ երեք տեւեց։ Ներկայ գտնուեցան նաեւ իշխանին եւ իշխանուհիին հետեւորդները, Հելլենական դեսպանը, դեսպանատան պաշտօնեաները եւ պալատական պաշտօնատարներ։ Հացկերոյթին տեւն Կայս. նուագածուներու խումբը նուագեց։ Սեղանէն ետքը Վեհ. Սուլթանը Իր կայս. մեծարանքները շնորհեց իշխանին եւ իշխանուհիին, որոնք իրենց երախտագիտութիւնը մատուցին։

—Արարողապետ Իպրահիմ փաշա, երէկ, ժամ 10ին, իշխանին եւ իշխանուհիին գտնուած շոգենաւը երթալով, Վեհ. Սուլթանին կայս. բարեւները հաղորդեց Նորին Բարձրութեանց, որոնք խնդրեցին Իպրահիմ փաշայէն՝ իրենց երախտագիտական զգացումները մատուցանել յառաջ Կայս. Գահոյից։

—Իշխանը եւ իշխանուհին այցելեցին Կայս. Պալատան պարտէզները։ Երէկ գիշեր Բէնիպէր շոգենաւակով պտոյտ մը կատարեցին Վոսփորի մէջ, լուսավառութիւնները դիտելու համար։

—Իշխանը եւ իշխանուհին իրենց մեկնումը յետաձգեցին։

ՊՐԻՒՍԷԼԷՆ հետեւեալը կը հեռագրեն երէկուան թուականով.— «Վեհ. Սուլթանին Գահակալութեան երեսուներորդ Տարեդարձը փայլուն կերպով տօնուեցաւ։ Պելճիքայի ժողովուրդը Բրիւսէլի մէջ հանդէսներ կատարեց ի պատիւ Վեհ. Սուլթանին։ Օսթանտ քաղաքին մէջ տրուած հացկերոյթներուն բազմաթիւ հրաւիրեալներ ներկայ գտնուեցան։ Լ'Օրիան լրագրին կողմէ տրուած ճաշուն, պարահանդէսին եւ նուագահանդէսին հրաւիրուած էին Օսթանտի ամառանոցը գտնուող բարձրաստիճան անձնաւորութիւնները եւ պաշտօնատարները։ Լէոփոլտ հրապարակը, Թատրոնը, Քիւրսալը եւ Օսթանտի քարափը օսմ. դրօշներով զարդարուած էին։»

ՓԱՐԻԶԷՆ նոյն թուականով կը հեռագրեն թէ տեղւոյն օսմ. դեսպանատունը շքեղապէս լուսավառուած էր Կայս. Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ։

ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ՔԱՐԹ-ՓՈՍԹԱԼՆԵՐ.— Պոլսոյ Թղթատարութիւնը, Կայս. Գահակալութեան Տարեդարձին առթիւ, երէկ սկսաւ նոր տեսակ քարթ-փոսթալ մը գործածութեան։ Ահաւասիկ թէ ի՛նչ է այդ նոր դրութիւնը.— Վճարատուն մը, առնելիք դրամ առնելու տեղ քարթ մը կը ղրկէ իր յաճախորդին Թղթատարութեան միջոցաւ. այս վերջինն ալ պարտքը կը վճարէ, փոխադրողը կը գանձէ եւ վճարատան կը ղրկէ, ինչ որ մեծ դիւրութիւն մըն է։

ԱՆԱՏՈԼՈՒ երկաթուղիին 33րդ շաբաթուան հասոյթը իւրաքանչիւր քիլօմէթրի համար սապէս եղաւ.— Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (578 քիլօմէթր) 10,509ֆր. անցեալ տարիէն 1,337 աւելի եւ միւս շաբաթներէն ալ 1,734։ Էսկիշէհիր-Գոնիայի գիծ (445 քիլօմէթր) 8541, անցեալ տարիէն 2,101 պակաս եւ միւս շաբաթներէն ալ 3,410 աւելի։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ թէ 1881 դեկտ. 8]20 կայս. հրովարտակին Ն. յօդուածին 5րդ համարին համաձայն, այն ամէն կտրօնները որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամէն սկսեալ վեց տարի յետոյ, ջնջուած պիտի համարուին։ Հետեւաբար, պայմանաժամը 1899 սեպտ. 1]13ին սպառած թիւ 32 կտրօնները եթէ չգանձուին մինչեւ յառաջիկայ 31]13 սեպտ. 1905, Օսմ. Հանրային Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։

* *

Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ 4⁰/₀ Բրիօրիթէ փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն թէ 1890 15/27ի կայս. հրովարտակին ԺԴ. յօդուածին համաձայն, այն ամէն կտրօնները որոնք իրենց պայմանաժամին լրումէն յետոյ չեն գանձուած մինչեւ վեց տարի, ջնջուած պիտի համարուին։ Հետեւաբար յիշեալ պարտաթուղթերուն թիւ 18 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը կ'սպառի 1899 սեպտ. 1)13ին, եթէ չգանձուին մինչեւ 31)13 սեպտ. 1905, Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։

Կ. Պոլիս 19)1 յուլիս 1905   10—16

* *

Օսմ. 4⁰/₀ միացեալ պարտք
4⁰/₀ օսմ. բրիօրիդէ փոխառութիւն

Վերոյիշեալ երկու փոխառութիւններուն 1905 սեպտ. 1]14ի վեցամսեայ կտրօնը, եւ 1905 օգոստոս 1]14ի 30րդ վիճակահանութենէն [illegible] ելած 4⁰/₀ բրիօրիթէ պարտաթուղթերուն փոխարժէքը պիտի վճարուին 1905 սեպտ. 1]14էն սկսեալ, կտրօններուն վրայ նշանակուած բոլոր քաղաքներուն մէջ, մինչեւ 1906 փետր. 1]14։ Այդ պայմանաժամէն վերջը, միայն Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի վճարուին։

Կ. Պոլիս, 13]26 օգոստ. 1905

2—6

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ
ԿԱՅՍ. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ

Երէկ, Մայր Եկեղեցւոյ մէջ կատարուած բարեմաղթական աղօթքներէն ետքը, Ս. Պատրիարքը՝ ընկերակցութեամբ Պատրիարքարանի գործակատար Ձէնեան Արիս էֆ.ի Կայս. Պալատ գնաց եւ ի դիմաց Հայ Ազգին երախտագիտական Ուղերձ մը մատոյց յառաջ Գահոյից Ն. Կ. Վեհափառութեան։

Ն. Սրբազնութիւնը՝ միւս Հոգեւոր պետերուն հետ, այսինքն Յունաց Պատրիարքին, Հայ-Հռոմէականաց Կ.-Պատրիարքին, Հայ-Բողոքականաց Ազգապետին, Հրէից Խախամպաշի տեղակալին, Ասորւոց, Հռոմէական Ասորւոց, Մելքիդներու եւ Հռոմէական Մելքիդներու Պատր. Փոխանորդներուն հետ՝ առաջնորդութեամբ Բարձր. Իպրահիմ փաշայի, պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ընդունելութեան արժանանալու։

Յունաց Պատրիարքը, ի դիմաց միւս Հոգեւոր Պետերուն, երախտագիտական Ուղերձ մը կարդաց, զոր Թուրքերէն թարգմանեց Լոգոթէթ պէյը, յորում՝ իրենց ներկայացուցած ժողովուրդներուն հաւատարմական ու երախտագիտական զգացումները եւ ջերմագին շնորհաւորութիւնները մատուցանելով յառաջ Գահոյից Ն. Կ. Վեհափառութեան, բարեմաղթութիւններ կ'ընէր Վեհ. Կայսեր թանկագին կենաց արեւշատութեան համար՝ Որուն հովանիին տակ Իր բոլոր հաւատարիմ հպատակները կը բարգաւաճին։ Վեհ. Սուլթանը Իր բարձր գոհունակութիւնը յայտնեց Հոգեւոր Պետերու կողմէ արտայայտուած երախտագիտական զգացմանց եւ շնորհաւորական բարեմաղթութեանց համար, եւ հրամայեց որ Իր Կայս. բարեւներն հաղորդեն իրենց ներկայացուցած ժողովուրդներուն։ Հոգեւոր Պետերը կրկին ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրին Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար։

Ս. Պատրիարքը ապա այցելեց Բարձր. Թահսին եւ Հաճի Ալի փաշաներուն։

Ս. Պատրիարքը այսօր Կայս. Պալատ կ'երթայ։

—Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Տ. Տ. Սահակ Սրբազան եւ Երուսաղէմի Պատրիարք Տ. Յարութիւն Սրբազան շնորհաւորական ու երախտագիտական հեռագիրներ ուղղած են ի Կայս. Պալատ։

—Վեհ. Սուլթանին Գահակալութեան բարեբաստիկ տարեդարձին առթիւ Ազգ. Հիւանդանոցի մատրան մէջ ալ երէկ բարեմաղթական աղօթքներ կատարուեցան նախագահութեամբ Մատրան Հոգեւոր Հովիւ Տ. Վարդան Վրդ.ի եւ ի ներկայութեան Հիւանդանոցի պաշտօնէից, պատսպարեալներուն եւ Որբանոցի երկսեռ աշակերտաց։ Ապա Հիւանդանոցին մէջ ճաշ մը տրուեցաւ, որուն մասնաւոր հրաւիրուած ներկայ գտնուեցան Սամաթիոյ թաղականութիւնը եւ ուրիշ պաշտօնեաներ։ Որբանոցի աշակերտները Վեհ. Կայսեր ձօնուած Թուրքերէն եւ Հայերէն երգեր երգեցին։

—Տ. Բարթողիմէոս եւ Տ. Մեսրոպ արքեպս.ները, Տ. Հմայեակ եւ Տ. Արիստակէս եպս.ները երէկ Կայս. Պալատ երթալով հաւատարմական զգացմանց ուղերձներ մատուցին յառաջ Գահոյից Վեհ. Սուլթանին։

—Գալֆաեան Որբանոցի տնօրէնութեան կողմէ պատրաստուած գեղատառ ուղերձ մը՝ զոր խմբագրած է Կարապետ էֆ. Խոճաեան, ոսկեթել գեղեցիկ բանուածքի մը մէջ ամփոփուած, երէկ Պատրիարքարան ղրկուեցաւ, մատուցանելու համար յառաջ Գահոյից Վեհ. Սուլթանին։ Այդ ուղերձին մէջ երախտագիտութեամբ յիշուած է Ն. Կ. Վեհափառութեան կողմէ Որբանոցին շնորհուած հացն ու միսը եւ Գահակալութեան բարեբաստիկ տարեդարձին առթիւ անգամ մը եւս կրկնուած են ջերմ բարեմաղթութիւններ վասն արեւշատութեան Օգոստափառ Սուլթանին։

—Ս. Պատրիարքը թէ՛ Գալֆաեան Որբանոցին այս Ուղերձը եւ թէ Ս. Յակոբայ Ազգ. Որբանոցին կողմէ գրուած ուղերձը երէկ Կայս. Պալատ տանելով մատոյց յառաջ Գահոյից Վեհ. Սուլթանին։ Հիւանդանոցի Որբանոցին գեղատառ ուղերձը պատրաստած է Պետրոս էֆ. Կարապետեան։

—Մագրիգիւղի Տատեան վարժարանի աշակերտները, առաջնորդութեամբ իրենց տեսուչ Պօղոս էֆ. Պէզազեանի, երէկ ըստ սովորութեան, տեղւոյն Գայմագամ Օսման պէյի ներկայանալով ուղերձ մը մատուցին եւ Վեհ. Կայսեր ձօնուած Թուրքերէն երգեր երգեցին։ Ուղերձը պատրաստած է վարժարանի Օսմաներէնի ուսուցիչ Պետրոս էֆ. Կարապետեան։

—Երէկ գիշեր, Ազգ. Պատրիարքարանը շքեղ կերպով լուսավառուած էր եւ այցելութեան եկողները ընդունելով, ներկաներու կողմէ պատուասիրութիւններ տեղի ունեցան։ Այս միջոցին Մայր վարժարանի երկսեռ աշակերտները Վեհ. Սուլթանին ձօնուած Թուրքերէն երգեր երգեցին։ Ս. Պատրիարքին Բերայի բնակարանը, Փոխանորդ Սրբազանին Սամաթիոյ, Տ. Մեսրոպ արքեպ.ի՝ Հիսար Տիպի, Տ. Բարթողիմէոս արքեպ.ի՝ Պէյլէրպէյի բնակարանը լուսավառուած էին։ Ազգ. հաստատութեանց մէջ Երուսաղէմատունը, Ազգ. Հիւանդանոցը, Գալֆաեան Որբանոցը, բոլոր եկեղեցիներու եւ դպրոցներու ճակատները եւ զանգակատունները լուսավառուած էին երէկ գիշեր։

—Ս. Հայրապետը ժամանակին հեռագրով մը հաղորդած էր Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին՝ ռուսահայ եկեղեցական կալուածներու եւ դպրոցներու վերադարձումը։ Տ. Յարութիւն Սրբազան օգոստ. 8ին հետեւեալ հեռագիրը ուղղեր է Ն. Ս. Օծութեան ի Թիֆլիզ.

«Շնորհակալութեամբ առնելով Ձեր հեռագիրը, որով կ'աւետէք Կայսերական Ուկազին հրատարակութիւնը ի մասին եկեղեցական կալուածներու եւ դպրոցներու վերադարձման։ Մեծ էր մեր յոյսն ու հաւատքը խնդրոյն այս յաջող ելքին համար, ուստի կուգանք այժմ միացնել մեր մաղթանքները Ձեր ուրախութեան»։—Վրաստանի նոր էկզարք Նիքոլա արքեպիսկոպոս, օգոստ. 4ին, Թիֆլիզի վանքի Մայր եկեղեցին երթալով, այցելութիւն տուեր է Ամենայն Հայոց Ս. Հայրապետին եւ սիրալիր տեսակցութիւն մը ունեցեր է, որու միջոցին Ս. Կաթողիկոսը խոստացեր է փոխադարձ այցելութիւն տալ։

—Ս. Պատրիարքը հրաւիրուած է վաղն առտու Պատարագ մատուցանել Գորթոլի Ս. Նշան եկեղեցին, որուն տօնախմբութիւնն է։ Յետ Պատարագին, յիշեալ եկեղեցւոյ հիմնադիր [illegible] հոգւոյն պաշտօն պիտի կատարուի։

—Օրթագիւղի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյն տօնախմբութեան առթիւ, վաղը Տ. Վահրամ արքեպիսկոպոս պատարագ պիտի մատուցանէ նոյն եկեղեցիին մէջ։

—Նիքոսիի ազգ. վարժարանը անբաւական ըլլալով աշակերտները ամփոփելու համար, Պատրիարքարանի միջնորդութեամբ նոր ընդարձակման համար դիմում եղած էր Կայս. կառավարութեան՝ հարկ եղած արտօնութիւնը առնելու։ Այս անգամ Կայս. Իրատէ մը շնորհած ըլլալով այդ արտօնութիւնը, Ֆէրմանը ղրկուեցաւ Ազգ. Պատրիարքարան։

—Տօփրիճ (Ռումանիա) Թաղ. Խորհուրդը խնդրած էր Պատրիարքարանէ որ տիրացու Երուանդ Ղալճեանի քահանայական ձեռնադրութեան արտօնութիւն տրուի։ Պատրիարքարանը պատասխանեց որ եթէ յիշեալ տիրացուն քահանայութեան համար հարկ եղած ծանօթութիւնները ունի, թող դիմէ Եւրոպայի Առաջնորդ Տ. Գէորգ եպս.ի ձեռնադրուելու համար։

—Ազգ. Պատրիարքարանէ գրուեցաւ Տ. Եղիշէ եպս. Դուրեանի, որ ըստ խնդրանաց Քէօթահիոյ Առաջն. Տեղապահ Տ. Մկրտիչ Վ. Աղաւնունիի եւ ժողովրդեան, Աֆիոն Գարահիսարի եկեղեցիին վրայ քահանայ ձեռնադրէ տիրացու Աստուածատուր Մանուկեանը եւ տիրացու Արշակ Հալէպլեանը։

—Կայս. Բժշկական վարժարանի մրցանակաբաշխութեան հանդէսը, երէկ, Կայս. Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ տեղի ունենալով նոյն վարժարանին մէջ, բժիշկի վկայական ստացան նաեւ հետեւեալ 10 հայ ընթացաւարտները.—

Տոքթ. Արմենակ էֆ. Խուտավէրտեան (Պոլսեցի), Տոքթ. Սամուէլ էֆ. Տէր-Սահակեան (Կէյվէ, Գուրգաղլէլեցի), Տոքթ. Սերովբէ էֆ. Աղաճանեան (Պոլսեցի), Տոքթ. Յարութիւն էֆ. Չէլեան (Կիւմիւշխանէցի), Տոքթ. Յովհաննէս էֆ. Փէլեճեան (Խարբերդցի), Տոքթ. Կարապետ էֆ. Սարգիսեան (Խարբերդցի), Տոքթ. Քերովբէ էֆ. Ճիզմէճեան (Պոլսեցի) Տոքթ. Կարապետ էֆ. Ալլահվերդեան (Պոլսեցի) եւ Տոքթ. Արմենակ էֆ. Բամպուքճեան (Իզմիրցի), եւ քուէով որոշուեցան այն տեղերը՝ ուր պիտի պաշտօնավարեն իբրեւ Թաղապետական բժիշկ։

ԱԶԳ. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ազգ. Կեդրոնական Վարժարանի Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ վարժարանին նոր տարեշրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 5, երկուշաբթի օր։ Ա. Կարգը մտնել փափաքող աշակերտները կը հրաւիրուին ներկայանալ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, ամէն օր մինչեւ ժամը 3 ½ Ը. Թ., արձանագրուելու եւ առնելու համար մուտքի քննութեանց ծրագիրը։ Պատ. Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ վկայուած շրջանաւարտները առանց քննութեան կ'ընդունուին։

Մուտքի քննութիւնները պիտի կատարուին յառաջիկայ օգոստոս 20՝ Դշ., եւ 31՝ Դշ. օրերը ժամը 1 ½ին Ը. Թ.։

Իսկ Կեդրոնականի Նախակրթարանի բացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ օգոստոս 22՝ երկուշաբթի օր։ Հետեւաբար կը հրաւիրուին թէ՛ հին եւ թէ նոր գալիք աշակերտները՝ մինչեւ նոյն օր, ամէն առտու, ներկայանալ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը՝ արձանագրուելու համար։ Նոր գալիք աշակերտք պարտաւոր են ի ձեռին ունենալ պատուաստի, ծննդեան եւ ելած վարժարանին վկայականները։

Ի դիմաց Խնամակալութեան

Ատենադպիր   Ատենապետ
Յ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ   Յ. ԷՍԱՅԵԱՆ

Ղալաթիա, 30 Յուլիս 1905   5-6

Այսօրուան Հեռագիրներ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՓԱՐԻԶ, 1 սեպտ.— Բորթսմաութէն հետեւեալը կը հեռագրեն Մաթէն.— Պ. Վիթէ տեսակցութեան մը պահուն յայտարարեց թէ որոշած է քաշուիլ հանրային կեանքէ եւ հրաժարիլ իր հիմնական պաշտօնէն։

ՎԻԵՆՆԱ.— Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը հաշտութեան կնքման լուրը առնելուն պէս, շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեց Ռուսիոյ եւ Ճափոնի կայսրերուն եւ Մ. Նահանգաց Նախագահին։ Աւստրիոյ կայսրը, Նիքոլա Բ.ի ուղղած իր հեռագրին մէջ, մեծ գոհունակութիւն կը յայտնէ հաշտութիւնը կնքուած ըլլալուն համար, որուն պայմանները կը համապատասխանեն Ռուսիոյ պատւոյն ու վարկին։ Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը, Միքատոյին ուղղած հեռագրին մէջ, վեր կը հանէ չափաւորութեան այն գեղեցիկ օրինակը զոր պատիւ կը բերէ Ճափոնի։ Իսկ Պ. Ռուզվելթի ուղղուած հեռագրին մէջ Աւստրիոյ վեհապետը կը շնորհաւորէ Մ. Նահանգաց նախագահը, հաշտութեան նպաստ միջնորդութիւնը յաջողութեամբ պսակուած ըլլալուն համար։ Նաեւ կը մաղթէ որ աշխարհ երկար ժամանակ օգտուի խաղաղութեան բարիքներովը։

ՊՈՐԹՍՄԱՈՒԹ.— Ճափոն, Պառոն Գոմուրայի միջոցաւ, հաւանեցաւ զինադադարի անմիջական կնքման։

—Պ. Վիթէ փափագելով սեպտ. 12 ճամբայ ելլել Եւրոպա վերադառնալու համար, խնդրեց Պ. Գոմուրայէն որ հաշտութեան դաշնագրութիւնը ստորագրելու թուականը որոշէ։

—Պ. Մարթէնս, երէկ, ուսումնասիրեց հաշտութեան դաշնագրութեան խմբագրութիւնը, ռուսական եւ ճափոնական պատուիրակներուն միջեւ գոյացած համաձայնութեան հիմերուն վրայ։ Պ. Մարթէնս եւ Պ. Տընիսոն միջեւ կատարուած խորհրդակցութեանց գլխաւոր առարկան կը կազմէ մեկնութիւնը կարգ մը պարբերութեանց հաշտութեան դաշնագրութեան որ ֆրանսերէն պիտի խմբագրուի։

—Զինադադարը կնքուեցաւ, սակայն հաշտութեան դաշնագրութիւնը ստորագրուելէն ետքը պիտի գործադրուի։ Ճափոն չընդունեց զինադադարին անմիջական գործադրութիւնը։

— Հաշտութեան դաշնագրութեան ստորագրութիւնը փութով առաջ կը տարուի։ Երկու կողմէն կարգուած պատուիրակները իրենց անուններուն սկզբնատառերը դրին առանձին յօդուածներէն տակը։

ԹՈՔԻՕ.— Քաբինէն եւ Իթօ մարքիզը բազմաթիւ յորդորագիրներ կը ստանան, դժգոհութիւն յայտնելով հաշտութեան մասին Ճափոնի առաջարկած պայմաններուն համար։

—Ճափոնի ժողովուրդը բնաւ ուրախութիւն չյայտնեց հաշտութիւնը կնքուելուն համար, ինչպէս կը սպասուէր։

—Հաւանական կը նկատուի որ Ճափոնի նախարարութիւնը հրաժարի։

ՓԱՐԻԶ.— Պետերսպուրկի մէջ հաշտութեան լուրը մեծ գոհունակութեամբ ընդունուեցաւ։

—Ռուսիոյ եւ Ճափոնի կայսրերը փոխադարձաբար հեռագրեցին թէ երկշաբթի օր պիտի վաւերացնեն հաշտութեան դաշնագրութեան ստորագրութիւնները։

ԹՈՔԻՕ.—Ռուսիոյ կողմէ իր գերիներուն համար Ճափոնի վճարուելիք գումարը՝ հարիւր յիսուն միլիոն եէն որոշուեցաւ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Պ. Վիթէի կոմսութեան տիտղոս պիտի տրուի եւ քիչ ատենէն Ռուսիոյ նախարարապետ պիտի անուանուի։

ՊՈՐԹՍՄԱՈՒԹ.— Ճափոն ընդունած ըլլալով զինադադարը, քանի մը հեռագիրներ ղրկուեցան Մանջուրիա։

(Միւս հեռագիրները եւ ուրիշ կարեւոր հեռագիրներ հրատարակուած են այսօրուան մեր Գիշերուան հեռագիրներուն մէջ։)

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Այսօր Վեհ. Սուլթանին Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, Սերպիոյ Թագաւորին արքունական հրամանատարը իր օգնականին եւ Թագաւորին բժիշկը օսմ. դեսպանատունը երթալով Թագաւորին անունով շնորհաւորական այցելութիւն տուին։ Նաեւ սերպ կառավարութեան կողմէ նախարարապետ Պ. Սթոյանովիչ, արտաքին գործոց նախարար Պ. Անտոնիչ եւ նոյն նախարարութեան ընդհանուր քարտուղարը՝ քիչ ետքը դեսպանական ամբողջ մարմինը շնորհաւորական այցելութիւն տուին օսմ. դեսպանին։

ՓԱՐԻԶ.—Պ. Ռուվիէ, երէկ, գերման դեսպան Ռատոլին իշխանին յանձնեց նոր պատասխան մը՝ Մարոքի գործին համար։ Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ համաձայնութիւնը կատարեալ է. միայն Դեսպանախորհրդին գումարման թուականը եւ վայրը դեռ որոշուած չէ։

—Ֆրանսայի կառավարութիւնը կը կարծէ թէ երէկ Ռատոլին իշխանին յանձնուած ծանուցագիրը վերջնական համաձայնութիւն մը պիտի գոյացնէ Մարոքի գործին համար։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ ելմտական նախարար Պ. Մաճորանօ արձակուրդի պահուն ելմտական բարեկարգմանց ընդարձակ ծրագիր մը կը պատրաստէ, որուն նպատակն է եկամուտի վրայ յարաբերական տուրք մը եւ ժողովրդեան տուրքերուն թեթեւացում մը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Պարոն Շոնէ, վաղը, կէսօրէն երեք ժամ ետքը, Բեռլին կը մեկնի։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Թագաւորը վաւերացուց Տ. Տիմիթրիէվիչի անուանումը՝ իբրեւ մետրոպոլիտ Սերպիոյ։ Նոր մետրոպոլիտը յետոյ Թագաւորին ներկայացաւ։

ՎԻԵՆՆԱ.—Բոլոյէն կը հեռագրեն թէ երէկ գիշեր, երկու [illegible] մարդիկներ կը յարձակին ընդհարում մը ունեցեր են. մէկը [illegible] վիրաւորուեր, իսկ միւսը բռնուեր է։ Այս վերջինէն երկու հատ ռումբեր խլուեցան. իսկ միւսները փախեր են։

ՊԵՐԼԻՆ.—Քիւլմի մէջ քոլերայի հինգ դէպքեր եւ մէկ մահ պատահեցան, Նաքէլի մէջ չորս դէպք, Շուէցի մէջ մէկ եւ Թորնի մէջ երկու կասկածելի դէպքեր։ Կառավարութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է, ախտին տարածման արգիլելու համար։

ՎԻԵՆՆԱ.— Կալիչիոյ մէջ քոլերայի դէպք մը պատահեցաւ։ Համպուրկի մէջ պատահած դէպքի մը համար հետազօտութիւն կը կատարուի։ Գաղթականներու համար քարանթինա հաստատուեցաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 17 Օգոստոս		
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միաց.	Օ.Ո.	99 18
Ամէնէն բարձր գին	»	99 26
Ամէնէն վար գին	»	99 07
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	130 37
Ամէնէն բարձր գին	»	130 62
Ամէնէն վար գին	»	130 —
ԲԱՑՈՒՄ 20 Օգոստոս		
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացն	Բ.Կ.	99 23
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	130 50
Շիրքէթի Խայրիէ		32 —
Քարասու		122 —
Ռէժի		18 —
Օսմ. Պանքա		— —
Ցանական Պանքա		428 —
Տէրքօս		245 —
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4 02
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		7 50
» ժուիսանս		2 65
» պարտաթուղթ		488 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ		513 —
Թրանսվալ		80 —
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա		311 —
» » » Բ		271 —
Լավրիոմ		57 50
Անատոլի երկթ. բաժնեթուղթ		16 20
» » պարտաթղթ.		527 —
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	— —
» » » չէք	»	109 25
Փարիզ » »	Ֆր.	22 95
» » » չէք	»	— —
Պերլին անտոկոս չէք	մարք	18 67
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21 90
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ		
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87 15
Անգլիական ոսկի	»	109 35
Բոլ Էմբէրիալ	»	90 10
Քրիմեց	»	51 10
Մէճիտիէ արծաթ	»	107 37
Մէթալիք	»	— —
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ.Ո.	8 64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 1 Սեպտեմբեր		
Անգլիական Քոնսոլիտէ		90 56
Միացեալ Օսմ. պարտք	բաց.	91 —
	գոց.	91 —
Օսմանեան Պանքա		13 75
Ռուսական 1888-1889		94 75
Հելլենական 5 ⁰/₀		54 25
» Մոնոբոլ		54 25
Պուլկարական 1892		101 —
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		105 75
Ճափոնական ⁰/₀		90 25
Թրանսվալ		3 06
Չէրթըր		1 93
Փոխանակագիր		25 28¾
ՓԱՐԻԶ, 1 Սեպտեմբեր		
Ֆրանս. Ռանթ 3 ⁰/₀		100 10
Միաց. Օս. պարտաթ.	բաց. ղշ.	91 92
	գոց. »	92 20
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	598 —
Օսմանիէ	»	— —
Ռումէլի երկաթուղի	»	132 75
Օսմ. մաքսատուն	»	480 —
Օսմ. Ռէժի	»	413 —
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 ⁰/₀	»	510 —
Քրէտի Լիոնէ գուբօնը կտ.	»	1167 —
Իտալական Ռանթ	»	105 40
Սպանիական արտաքին	»	92 20
Աւստրիական	»	102 40
Թրանսվալ	»	80 75
Ռուսական 4 ⁰/₀ 1901	»	95 05
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 165
Պալիա Քարայտըն	»	701 —
ՎԻԵՆՆԱ, 1 Սեպտեմբեր		
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239 70
Ռումէլի երկաթուղի	»	143 —
Օսմ. Ռէժի	»	— —
ՊԵՐԼԻՆ, 1 Սեպտեմբեր		
Միացեալ պարտաթուղթ	ֆր.	90 25
Ռումէլի երկաթուղի	»	137 —
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103 —
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 345
ՊՐԻՒՍԷԼ, 1 Սեպտեմբեր		
Օսմ. միացեալ պարտք		91 37
Ռումէլի երկաթուղի		132 50

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմանեան Կայսերական Պանքայի Ընդ. Տնօրէնութիւնը դիւրութիւններ կ'ընծայէ արժեթուղթերու գնման մասին՝ ամսական վճարումներով, որպէս զի փոքր խնայողները կարենան իրենց դրամները զետեղել։ Այդ արժեթուղթերը կրնան ըլլալ Ռումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթեր, Եգիպտական Քրէտի Ֆոնսիէի պարտաթուղթեր, Յունաստանի Ազգային Պանքային պարտաթուղթեր, Վիլ տը Բարիի ամբողջ եւ քառորդ պարտաթուղթեր (զանազան շրջաբերութիւններ), ամբողջ եւ մէկ հինգերորդ մաս Քոմիւնալ եւ Ֆոնսիէր պարտաթուղթերուն, Ֆրանսական Քրէտի Ֆոնսիէի պարտաթուղթեր, եւն.։ Այս դիւրութիւնները կ'ընծայուին Օսմանեան Կայս. Պանքային կողմէ, յաճախորդին վճարումին փոխարէն արժեթուղթի մէկ քառորդին, որուն գնով։ Այդ վճարումը կատարուելէ յետոյ յաճախորդը արժեթուղթերուն տէր կ'ըլլայ, որուն ընդունագիրը կը ստանայ իր անունով եւ թուանշաններով։ Յաճախորդը պիտի մասնակցի վիճակահանութեանց եւ կտրօններու վճարումին։ Արժեթուղթերը իբր գրաւական պիտի մնան Օսմանեան Կայսերական Պանքային մէջ, մինչեւ որ դրամագլուխը եւ տոկոսները վճարուին։ Օսմանեան Կայսերական Պանքայի մասնաճիւղը վերոյիշեալ արժեթուղթերը ունի, ինչպէս նաեւ համանման արժեթուղթեր, հանրութեան տրամադրութեան տակ դրուած, որ կրնայ զանոնք ձեռք բերել թէ՛ կանխիկ դրամով եւ թէ ամսական վճարումներով, ինչպէս նշանակուած է վերը։ 17—50

* *

ԱԶԴ.—Օսմ. ⁰/₀4 Բրիօրիթէ Թէմպէքի փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1905 օգոստոս 1)14ին սպառող թիւ 25 կտրօնին, ինչպէս նաեւ անցեալ յուլիս 1)14ին վիճակահանութեան մէջ ելած արժեթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի օգոստոս 1)14էն սկսեալ, Օսմ. Կայս. Պանքայի կիշէներէն՝ Կ. Պոլիս, Բարիզ եւ Լոնտոն։ 12—13

ՌՈՊԷՐԴ ԳՈԼԷՃ

Վարժարանին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 1]13ին։ Կարգադրութիւններ եղած են վաճառականական ուսումը բաղձացած կատարելութեամբ ուսանելու համար։ Վարժարանին մասնաւոր բժիշկը՝ աշակերտներու առողջապահութեան, մարմնամարզներուն եւ խաղերուն, ինչպէս նաեւ վարժարանին ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կը հսկէ։ Մարմնամարզի նոր եւ գեղեցիկ մասնաւոր շէնք մը կառուցուած է նորագոյն, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ գործիքներ, վերջին դրութեանց համաձայն։ Երկու տարիէ ի վեր բացուած է նաեւ փոքր տղոց յատուկ նոր շէնք մը, ուր կ'ընդունուին մինչեւ տասը տարեկան աշակերտներ։ 15—24

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ Լ. ԲԵՐՃԵԱՆ

Բարիզի բժշկական վարժարանէն վկայեալ վիրաբոյժ-ատամնաբոյժ, նախկին պետ Բարիզի բժշկական վարժարանին քլինիքին՝ պատիւ ունի ծանուցանելու իր յաճախորդներուն թէ հաստատուած է Բերա, Մեծ-Փողոց, Քոպլման վաճառատան վերի յարկը, Թիւ 9, ուր հիւանդներ կ'ընդունի ժամը 9էն մինչեւ 6 կէսօրէն յետոյ, բացի կիրակի օրերէն։

42—50

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԸ

Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ուսումնարանին 17րդ տարեշրջանը պիտի սկսի յառաջիկայ 1]14 սեպտեմբերին։ Ուսումնարանին Խնամակալութիւնը ծանուցած է արդէն, մասնաւոր յայտագրով մը, յարգոյ ծնողաց եւ պատուական ազգակիցներուն իր առաջ բերած ուղղութիւնը, նպատակը, ուսմանց ծրագիրը եւ ընտրեալ դասատուներուն անունները, եւ վստահ է որ անոնք լաւ գաղափար կազմած են այս ուսումնական հաստատութեան վրայ եւ անոր ներքին արժէքը գնահատած։ Աշակերտաց արձանագրութեան համար ծնողք կրնան դիմել Ուսումնարանին Տնօրէնութեան, Բերա, Եէնի փողոց, Թիւ 1, ամէն չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը մինչեւ կէսօր։ Հին աշակերտաց արձանագրութիւնները տեղի պիտի ունենան սեպտեմբեր 1էն մինչեւ 3, իսկ դասերը պիտի սկսին սեպտեմբեր 5ին երկուշաբթի օրը։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍ. ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ
3—10

ԻԼԱՆ
(Խաչիկեան Խասապ Շահանը)

Խազինէի Խասսա Շահանէյէ միւլհագ օլուպ [illegible] թարլալարըն պէհէր տէօնիւմ քէյլէսի մէճիտի 20 ղր. հիսապըյլա 1 ղր, 75 սանթիմ ֆիաթըյլա [illegible] օլուպ, մահի հալը շէմսիյէնին 22րնճի րուզ պէրթէճի [illegible] [illegible] մէզքիւրէ [illegible] [illegible] միւզայէտէ [illegible] 10ուն [illegible] Խազինէի [illegible] [illegible]։

Ֆի 19 աղուստոս 321   2—3

65 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Փորհարութեան, խոլերինի, խոլերայի դէմ ամենազդեցիկ դեղն է

RICQLÈS

ՌԻՔԼԷՍԻ

ԱԼՔՈԼ ՏԸ ՄԱՆԹԸ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՆԱԽԱԶԳՈՒՇԱԿԱՆ ԴԵՂԸ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Բարիզի 1900ի եւ Սէն-Լուիի ցուցահանդէսներէն վարձատրուած մրցանակներով

Ռիքլէսի Ալքոլ տը Մանթը կը գտնուի ամէն դեղարաններու մէջ։ Զգուշանալ կեղծիքներէն։ Ռիքլէս անունը պահանջել։

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.

Դրամագլուխ 24,000,000 տրախմի

ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹԵՐՈՎ ԵՒ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՎ

Վարչական խորհուրդը կազմուած է սապէս.— Գ. Է. Տրէօ՝ պատուակալ նախագահ, Գ. Ժան Բէնմազօղլու՝ նախագահ, Գ. Էրիքն Ֆրանկիասիս՝ դեր-նախագահ, իսկ Գ.Գ. Ժ. Պօրասի, Նորտաենօբուլօ, Մածաս, Է. Էմպիրիքօս, Ա. Լամպրինուտի, Լ. Զարիֆի՝ անդամ։

Կեդրոնական տնօրէնութիւնը կը գտնուի Աթէնք, Սոփոկլ փողոց, թիւ 6։ Մասնաճիւղեր ունի Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Կ. Պոլիս, Իզմիր, Պիրէոս, Վոլօ, Սուրէա, Պաթրաս, Քանիա, Քալամաթա, Կրէտէ։

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին կը կատարուին հետեւեալ գործողութիւնները.— Փոխատուութիւններ՝ հաշուեկնթացով ու արժէթուղթերու եւ ապրանքներու փոխարէն, դրամագլխ, փոխանակագիրներ հրապարակի հանել, չէքեր, վարկագիրներ եւ հեռագրական հրամանով վճարումներ Յունաստանի, Թուրքիոյ, Եգիպտոսի ու Եւրոպայի վրայ, հաշուեկնթացներ, արժէթուղթերու պահպանութիւն, կտրոններու եւ արժէթուղթերու գանձում, առեւտրական հրամաններու գործադրում մեր հրապարակին եւ արտասահմանի վրայ, գնում եւ վաճառում պարգեւատոմսերու արժէթուղթերու, ինչպէս Յունաստանի Ազգային Պանքային, Թրքական, Քրէտի Ֆոնսիէ Եգիպտական, Վիլ տը Բարիի, Վիլ տը Պրիւքսէլի, Քրէտ Ֆոնսիէ տը Ֆրանսի արժէթուղթերուն, կանխիկ կամ մասնակի վճարումներով։

Աւանդ տրուած դրամի տոկոսներ

Ուզուած ատեն դրամ քաշել	3 0/0
Վեց ամսուան համար	3 1/2
Մէկ » »	4 —
Երկու » եւ աւելիի համար	5 —

43—50 Տնօրէնութիւն

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կառախմբ. երթեւեկ.

1905 մարտ 1 (Ն. Տ.) չորեքշ. օրէն սկսեալ

ԳՈՆԻԱ—ԷՐԷՅԼԻ—ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ 622

Կայարան		Առաջ. եւ ճմբ. Առաւօտ.
Գոնիա	մեկ.	11 —
Գաշըն խան		11 31
Չումրա		12 15
Արըզ էօրէն		12 43
Մանտասուն		1 12
Գարաման	ժմ.	1 43
	մկն.	1 58
Սիտըրովա		2 24
Այրանճը-Տէրպէնտ		3 14
Ալթէա		3 50
Էրէյլի	ժմ.	4 15
	մկն.	4 35
Պուլկուրլու ժմ.	իրիկ.	4 50

ԴԱՐՁ 621

Կայարան		Առաջ. եւ ճմբ. Իրիկ.
Պուլկուրլու	մկն.	5 5
Էրէյլի	ժմ.	5 23
	մկն.	7 20
Ալթէա		7 47
Այրանճը-Տէրպէնտ		8 31
Սիտըրովա		9 13
Գարաման	ժմ.	9 37
	մկն.	9 52
Մանտասուն		10 25
Արըզ էօրէն		10 54
Չումրա		11 30
Գաշըն խան		12 6
Գոնիա ժմ.	իրիկ.	12 35

ՔԻՒՆԱՐՏ CU A D

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒ.-ՑԻՆ

[illegible] երկու անգամ կը քալեն Լիվրբուլի եւ Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Քարոնիա	18900	Սիլվանիա	[illegible]
Քարմանիա	18900	[illegible]	4541
Լուքանիա	12950	[illegible]	3329
Գամփանիա	12950	[illegible]	2945
[illegible]	8845	[illegible]	2936
Ումպրիա	8128	[illegible]	2935
Էթրուրիա	8120	[illegible]	2561
[illegible]	7392	[illegible]	2181
[illegible]	7269	[illegible]	1600

Դիմել առ ՃՕԼԻ Է. ՍԻԿԸՐ Joly et Seagor

6—50

Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 14

Արտօնատէր ՉԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՐՅԵԱՆ

ՍԻԿԱՐԻ ԹՈՒՂԹ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Կայսերական հրամանով արտօնեալ սիկարի թուղթի վաճառման տնտեսն Ընկերութիւնը կը ծախէ սիկարի թուղթեր ամէն մէկ տուփի վրայ նշանակուած թըքաքան վիճակահանութեան (Սրբուհեան Նրկաթուղւոյ) թիւեր. այս թիւերն ունեցողներն իրաւունք ունին իւրաքանչիւր վիճակահանութեան մասնակցելու որ երկու ամիսը անգամ մը տեղի պիտի ունենայ եւ պիտի շահին հետեւեալ կերպով.

1	վիճակ	պիտի շահի	Ա	թիւ	շահողը	1	անձ	դահեկան	10000	
1	»	»	Բ	»	»	1	»	»	1000	
2	»	»	Գ	»	»	2	»	»	500ական	
6	»	»	Դ	»	»	6	»	»	300	»
12	»	»	Ե	»	»	12	»	»	100	»
28	»	»	Զ	»	»	28	»	»	50	»
850	»	»	Է	»	»	850	»	»	10	»

900 թիւեր պիտի շահին իւրաքանչիւր վիճակահանութեան։

Ուշադրութիւն. սիկարի թուղթի տուփեր ունին թիւ մը եւ թուղթ որ վիճակահանութեան կրնալ մասնակցելու համար։

Մեր սիկարի թուղթը Վիէննա կայսերական դպրոցը քննուած եղած եւ հաստատուած է ամենազուտ տեսակէ եւ առողջութեան օգտակար ըլլալը։

Ուրեմն գնեցէք մեր թուղթը որ 10 փարա է եւ իւրաքանչիւր տուփը 100 երես միեւնոյն ժամանակ պիտի տանիք ոսկի դահեկան 10,000։

Անմիջապէս կը վճարուին ամէն վիճակահանութեան վերջ երբ շահողը սիկարի թուղթի տուփի շահող թիւով ներկայանայ Սալոնիկ՝ Սալոնիկի պանքան։ Կ. Պոլիս, Սալոնիկի պանքան։ Իզմիր. Աթէնաւոլա եղբարց Ընկերութեան ընդհանուր գործակատարներուն եւ ուրիշ տեղեր Ընկերութեան բոլոր գործակատարներուն։ 63—104

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի եւ շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու ծովային խորտակումներուն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	149,852,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	355,840,000 »
1904 տարւոյն մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	64,553,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Աղարեան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ 11 38—50

ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ ԱՊԱՀՈՎՈՒԱԾ

Ջղացաւութիւն, կէս գլխացաւ, քնատութիւն, էնֆլիւէնցա եւ ամէն ջղային հիւանդութիւն, ապահով բուժում կը գտնեն, տոքթէօռ ԳԸՌՕՆԵԼԻ հակաջղացաւական դեղահատներու միջոցաւ։ Գին, տուփ, գրացուցակին հետ, 3 ֆրանք, բոլոր դեղավաճառաց քով կը գտնուի։ Մթերանոց, Տօրքօռ Գռոնեէ եւ ընկ. 75 Պօէթի փողոց, Բարիզ, Կ. Պոլիս, Ճ. Մէզիքի որդիք եւ ընկ. բոլոր դեղավաճառաց քով։ 15—30

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

11,000,000 օսմ. ոսկի կամ

250,000,000 ֆրանք դրամագլխով

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի ճամի

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ ճամբան թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիօն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պասրա, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Գավալա, Տէտէ Աղաճ, Էսկիշէհիր, Երուսաղէմ, Դամասկոս, Գոնիա, Լաոտիկէ, Լիմասոլ, Գահիրէ, Մէրսին, Միթիլին, Մանաստըր, Նիկոսիա, Ուշաք, Բուրտ-Սայիտ, Սալոնիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս եւ Սկիւպ։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գանթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժէթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բօլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ եւ հեռագրական օրդերներ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժէթուղթեր եւ արժէքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրոններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, առեւտրական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի, պահպանման փոքր վարձքի մը փոխարէն, ամէն տեսակ արժէթուղթեր՝ օսմանեան կամ օտար, անուանական կամ կրողին։ Արժէթուղթերը կը պահուին Չէլիքէ արկղակներու մէջ՝ հաստատուած մասնաւորապէս շինուած նկուղներու մէջ (պէթոնով եւ մետաղական ամրացումով), որոնք կատարեալ ապահովութիւն կ'ընծայեն։ Ընդունագիր մը կը յանձնէ, որուն մէջ նշանակուած են վիճակահանութեանց մէջ ելած թիւերու։

Օսմ. Կայս. Պանքան պաշտօնապէս կը գանձէ, առանց միջնորդչէքի, աւանդ դրուած արժէթուղթերուն կտրոնները, Կ. Պոլսոյ մէջ վճարելի։ Արտասահմանի մէջ գանձելի կտրոններուն համար չափաւոր միջնորդչէք մը կ'առնուի եւ օրուան փոխանակագինին համաձայն։ Անոր տիրոջ հաշւոյն կ'անցուի պայմանաժամի կամ գանձումի օրուան փոխանակագինով։

Ժամանակին գանձուելու համար՝ աւանդ դրուած արժէթուղթերուն կտրոնները պայմանաժամէն 20 օր առաջ կը կտրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ արժէթուղթեր կ'ընդունի նաեւ իր արտասահմանի գործակալութեանց մէջ՝ Լոնտոն եւ Բարիզ, իր գլխաւոր մասնաճիւղերուն մէջ՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Իզմիր, Պէյրութ, եւայլն, ինչպէս նաեւ իր գլխաւոր թղթակիցներուն մօտ՝ Աթէնք, Պերլին, Պրիւքսէլ, Հաագ, Վիէննա, եւայլն։ Ծախսերու սակագինը աւանդատուին տրամադրութեան տակ դրուած է, կամ իր հաշւոյն անցուած, Կ. Պոլսոյ մէջ։ Այն յանձնարարները, որոնց արժէթուղթերը ի պահ դրուած են այդ գործակալութեանց մասնաճիւղերուն եւ թղթակիցներուն մօտ, կրնան իրենց խնդրանքին վրայ, դրուած տեղերէն առնել կամ իրենց հասցէին ղրկել տալ։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը կատարէ առեւտրական հրամաններ մեր եւ օտար հրապարակներու վրայ. գնում եւ վաճառում կը կատարէ կանխիկ կամ պայմանաժամով։ Հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ, օրուան գնով, կարգ մը արժէթուղթեր, ինչպէս Րումէլիի երկաթուղիի, Եգիպտական Քրէտ Ֆոնսիէի, Յունաստանի Ազգ. Պանքայի պարտաթուղթերը, Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան, եւայլն բաժնեթուղթերը։ Անմիջական կերպով յանձնելի են այս արժէթուղթերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը ստանձնէ արժէթուղթերու վրայ ամէն գործառնութիւններ, փոխանցում, կտրոններու նորոգում, եւլն., մասնաւոր սակագինի համաձայն։ Օսմանեան եւ օտար արժէթուղթերու վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ հաշուեկնթացով եւ շատ չափաւոր պայմաններով։ Իրենց պայմանաժամէն առաջ կը զեղչէ կարգ մը օսմանեան եւ օտար արժէթուղթերու կտրոններ։ Իր Սնտուկներուն մէջ գտնուած արժէթուղթերուն կտրոնները կը վճարէ, առանց միջնորդչէքի։

Օսմ. Կայս. Պանքան բաժին մը հաստատած է՝ ելմտական Սակարանի արժէթուղթերուն վրայ տեղեկութիւններ տալու, անոնք Սակարանին մէջ ընդունուած ըլլան կամ ոչ։ Այս տեղեկութիւնները ձրի կը տրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան կ'երաշխաւորէ ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարելէ առաջ եղած կորուստը, վիճակահանութեան միջոցաւ, այսինքն վճարման գինով։ Ապահովութեան սակը, որ փոփոխական է, կը հաղորդուի ուզողին։ 25—50

ՊԷԼ ՍՕՂՈՒԳԼԸՂԸՆԸՆ

ԹԷՏԱՎԻԻ ԳԱԹԻՍԻ

Տօքթօր ԷՎԼԱՆՊԻՌԻ Էվրօբատա իճրա էթթիկի սօն թէթգիգաթընտա թըպպէն էյի մուվաֆֆագըյէթլէր էլտէ էթմիշ օլտուղու մուամէլէյի ամէլիյէի միթէլի վէ պէօյլէսինէ [illegible] տաղր իլաճլար վէրմէքսիզին պիր հաֆթա զարֆընտա պէլ սօղուգլըղընը գաթիէն թէտավի իտէր. Թէհլիքէսիզ իլաճլարըն իւճրէթը թէտավի խաթթըլըղ քէմալինէ մունասիպ օլարագ ալընըր։

Ղայէթ էհվէն վէ Էվրօբատա թաթպիգ օլունան սօն ուսուլ իլէ Ֆրէնկի խասթալըղընը մուվաֆֆագըյէթլէ թամ իլէ թէտավի իտէր. Հէր կիւն [illegible] Կալաթատա, [illegible], Օթէլլի [illegible] 97 նումէրօլը [illegible] գապուլ օլունուր։ 37—40

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՐԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 ֆր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 ֆր. Ծովային ճիւղ 15,264,915 ֆր.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ, ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Դրասենեակները, Կ. Պոլիս, Ալեանաքեան խան։

Լիազօր ներկայացուցիչ

Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

39—50 23

Ծանօթ.— Գաւառներու մէջ լուրջ եւ գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին։

ԼԱ ՖՕՆՍԻԷՐ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ, ԲԱՐԻԶ,

Աւընիւ Օբէռա-Գոմիք, թիւ 30-32

ԼԱ ՖՕՆՍԻԷՐ կը գործէ թոյլտուութեամբ ֆրանսական եւ անգլիական կառավարութեանց եւ անոնց քոնթրոլին տակ։ Ընկերութիւնը կը կատարէ սովորական ապահովագրութիւններ, բօլիս-քուբոններով. ժողովրդական ապահովագրութիւններ՝ առանց բժշկական քննութեան մինչեւ 3000 ֆրանք՝ ամսական վճարումներով. նաեւ պարտաւորիչ ապահովագրութիւններ հարիւրին երեք։

Ընկերութեան դրամատուներն են Պանք տը Ֆրանս, Քոնթուար տ'Էսքոնթ տը Բարի. Քրէտի Լիոնէ, Լոնտըն էնտ Քընթրի Պանքինկ եւ Ընկ.՝ Լոնտոն, Գ. Լ. Զարիֆի՝ Կ. Պոլիս։

Ընդհանուր Տնօրէնութիւն Թուրքիոյ համար՝ Լորանտօ խան, Ղալաթիա

Ընդհանուր Տնօրէն

Զ. ՖԻԹԻԼԻՍ

44 50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Դագօ	1497	Գուիտօ	1011	Մալմօ	724	Ռոզարիօ	136
Ալէփփօ	3607	Դէլքօ	2906	Հրոմանօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դորսօ	895	Հէրօ	775	Մարթէլլօ	3709	Տասսօ	1735
Արիօսթօ	2277	Դիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միրաթօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Դանթէ	987	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սորէնթօ	1203
Գորտոպէօ	1264	Դուրօ	2383	Հօրաթիօ	3600	Մոնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Գրամօ	1076	Դրավօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնա	841	Դինամօ	604	Իտալօ	2354	Նէրօ	1033	Թօրօնթօ	3327
Պըֆֆալօ	4481	Էկօ	2464	Իտահօ	5840	Օթէլլօ	4100	Թօլէտօ	1470
Չէլլօ	1371	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թրիբօլի	487
Գալիպրօ	1337	Էրասմօ	1841	Քէլսօ	1053	Օռլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գոմօ	1344	Ֆիտօ	954	Քոլփինօ	2307	Փալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գոզօ	1094	Ֆլօրիանօ	1828	Քովնօ	1700	Փլաթօ	510	Վոլօ	1389
Չիքաքօ	2739	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2329	Վոլթուռնօ	2396
Չիաքօօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լորէնցօ	2273	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1350
Ֆիւրօ	3697	Գալիլէօ	3060	Լիվոռնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլորատօ	4235	Գիթանօ	1243	Լոբէչօ	3191	Րօմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած են։

Ալէբբօ շոգենաւը, նաւապետ Րէյնըր։

Սիբբիօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ։

Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս կը սպասուի։

Թասսօ շոգենաւը, նաւապետ Թարն, օգոստոս 25ին։

Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՏ

Թիւ 22—24, Քիւչիւք Մէլլէթ խան, Ղալաթիա 10 32—50

Cie RUSSE

Navigation a Vapeur et ae Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Օգոստոս

Գշ. 16, 29 Սեվաստաբոլ ժամը 10ին առաւօտ, Չանաքգալէ, Միթիլլի, Իզմիր, Քիօ, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։

Եշ. 18, 31 Օտէսա ժամը 10ին առաւօտ։

Ուր. 20, 2 Միթէլին, Իզմիր, Քիօ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առաւօտ։

13 Օտէսա ժամը 2ին իրիկուն։ 27—50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Սեպտ. 5ին Անատոլի, Մարսիլիայէն,

» 11ին Սիրքասի, Սեւ ծովէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Սեպտ. 6ին Անատոլի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք։

» 12ին Սիրքասի, ուղ. Մարսիլիա։

Ա. կարգ. Բարիզի համար 200 ֆր.

» » Մարսիլիա » 160 »

Բ. » Բարիզի » 150 »

» » Մարսիլիա » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ։

15 28—50 Բ. ՌԸՑՈՒԼ

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ, Պորտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւ։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէզ	300	Թիպա	2500
Անգիս	3000	Նէֆթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	20000
Օսմանլի	350	Կասրընի	1500
Մացիոթիս	2500	իւլյէտ	1500

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ ԸՆԿ.

Ուիթթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ եւ ԸՆԿ.

20 49—50 13 Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1905 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ.44 խառն Առաւ. ժ.	վ.	Թ.46 խառն Իրիկ. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ.41 խառն Առաւ. ժ.	վ.	Թ.43 խառն Իրիկ. ժ.	վ.
11	15	7	58	մկն. Գարաքէօյ Կամուրջ ժմ.	3	52	12	15
11	35	8	18	ժմ. Հայտար Փաշա մկն.	3	32	11	55
12	—	8	30	մկն. Հայտար Փաշա ժմ.	3	22	11	21
1	5	9	38	ժմ. Բէնտիք մկն.	2	13	10	12
1	19	9	52	մկն. Բէնտիք ժմ.	2	—	9	52
1	41	10	17	» Թուզլա »	1	40	9	30
2	3	10	42	» Կէպզէ »	1	18	9	9
2	27	11	4	» Տիլ Իսքէլէսի »	12	48	8	35
2	39	11	15	» Թավշանճըլ »	12	34	8	24
3	—	11	36	» Հէրէքէ »	12	23	8	12
3	21	11	55	» Եարըմճա »	11	56	7	43
3	35	12	9	» Թիւթիւն Չիֆթլիք »	11	44	7	30
3	47	12	23	» Տէրինճէ »	11	33	7	19
4	2	12	37	ժմ. Իզմիտ մկն.	11	15	7	3
4	21	—	—	մկն. Իզմիտ ժմ.	—	—	6	38
5	1			» Քէօսէքէօյ-Տէրպէնտ »			6	2
5	34			» Սապանճա »			5	32
6	1			» Համիտիյէ »			5	14
6	48			» Կէյվէ »			4	18
7	14			» Աք-Հիսար »			3	52
7	49			» Մէքէճէ »			3	23
8	19			» Լէֆքէ »			2	49
8	57			» Վէզիր-Խան »			2	11
9	40			ժմ. Պիլէճիք մկն.			1	30
9	55			մկն. Պիլէճիք ժմ.			1	20
1	5			» Գարաքէօյ »			12	30
1	49			» Պօզիւիւք »			11	54
2	42			» Ին Էօնիւ »			11	17
1	9			» Չուգուր Հիսար »			10	44
1	44			ժմ. Էսքի Շէհիր մկն.			10	5
իրկ.							առ.առ.	

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 խառն Առաւ. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՁ Կառ. Թ. 221 խառն Իրիկ. ժ.	վ.
10	25	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմ.	1	25
11	7	» Կէօքչէ Քըսըք »	12	45
12	5	» Սապունճը Պունար »	12	3
12	59	» Ալայունտ »	11	7
1	41	» Չէօքիւրլէր »	10	23
2	41	» Տէօյէր »	9	35
3	10	» Իհսանիյէ »	8	50
3	34	» Համամ »	8	23
3	44	» Գապլըճա Համամ »	8	14
4	31	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	7	43
5	11	» Կէօյիւք Չոպանլար »	6	50
6	6	» Չայ »	6	3
6	51	» Իսհագլու »	5	10
7	15	» [illegible] »	4	45
7	46	» Աք Շէհիր »	4	23
8	18	» Ագարի քէօյ »	3	43
9	—	» Ջավուշճը քէօյ »	3	5
9	38	» Իլղըն »	2	33
10	25	» Գատըն-Խանը »	1	39
11	20	» [illegible] »	12	57
11	52	» Մէյտան »	12	17
12	52	» Բունար-Պաշը »	11	12
1	30	ժմ. Գոնիա մկն.	10	30
իրկ.			առ.առ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առաւ. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրիկ. ժ.	վ.
12	—	մկն. Էսկի Շէհիր ժմ.	10	—
12	44	» Աք Պունար »	9	18
1	24	» Ալփու Քէօյ »	8	46
2	4	» Պէյլիք Ախուր »	7	53
3	9	» Սարըքէօյ »	7	1
3	58	» Պիչէր »	6	4
4	35	» [illegible] »	5	27
5	9	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	5	—
6	8	» Պօլաթլը »	4	16
7	21	» Մալը Քէօյ »	2	49
8	15	» Սինճան Քէօյ »	1	47
9	—	ժմ. Էնկիւրի մկն.	1	—
իրկ.			առ.առ.	

37—50

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ.322 խառն Առաւ. ժ.	վ.	Թ.324 խառն Իրիկ. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ.321 խառն Առաւ. ժ.	վ.	Թ.323 խառն Իրիկ. ժ.	վ.
1	5	11	15	մկն. Ալայունտ ժմ.	12	30	10	35
1	25	11	35	ժմ. Քիօթահիա մկն.	12	10	10	15

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 426 խառն Առաւ. ժ.	վ.	Թ. խառն Իրիկ. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 425 խառն Իրիկ. ժ.	վ.	Թ. խառն Առաւ. ժ.	վ.
6	16			մկն. Ատա-Բազար ժմ.	4	54		
6	34			ժմ. Համիտիէ մկն.	4	36		